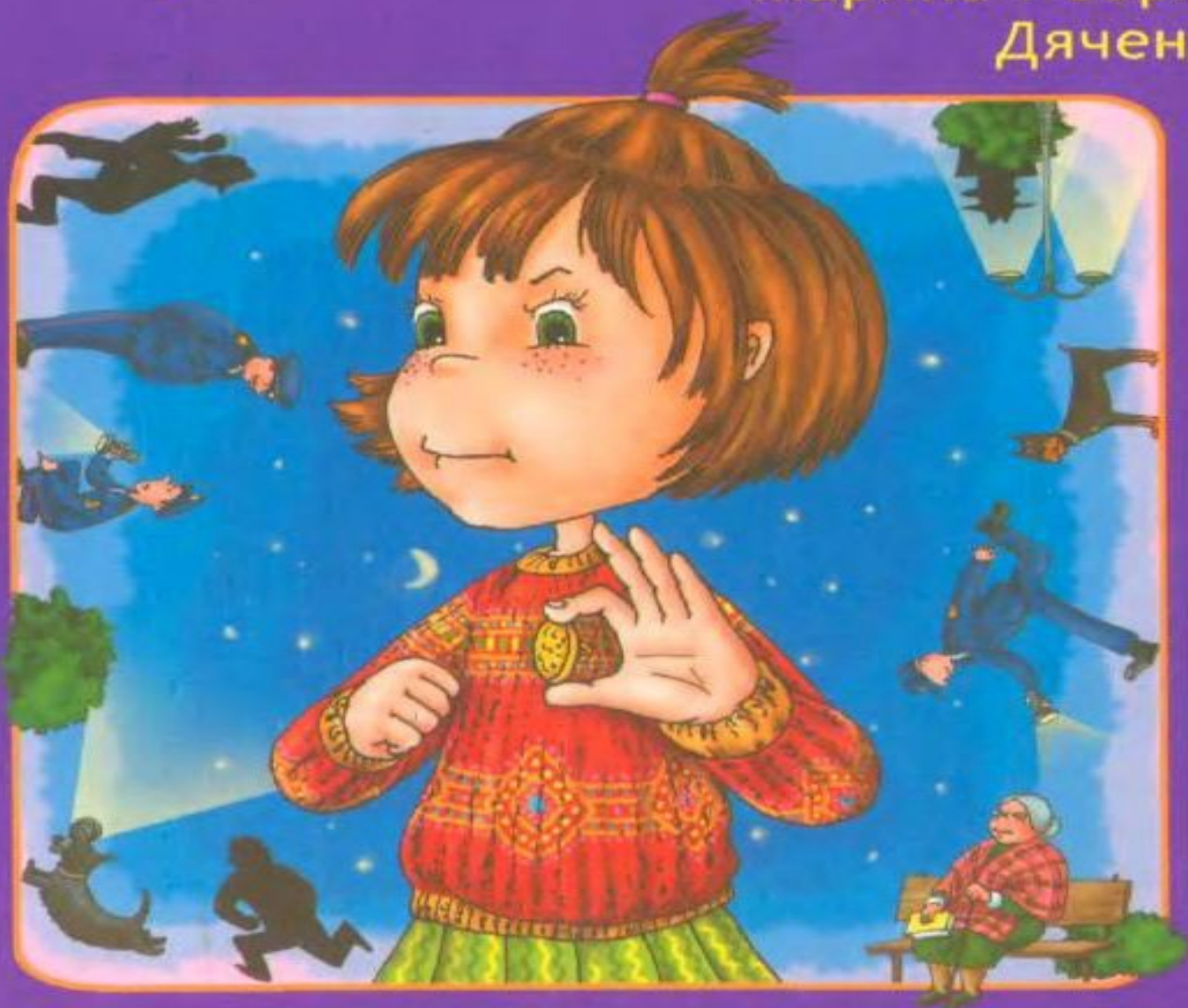

ПРИГОДИ МАРІЙКИ МИХАЙЛОВОЇ

Марина і Сергій
Дяченки

Марина і Сергій Дяченки

ПРИГОДИ МАРІЙКИ МИХАЙЛОВОЇ

дитячий детектив

Переклад з російської Наталі Брискіної
Малюнки Валентини Богданюк

Марина і Сергій Дяченки

Пригоди Марійки Михайлової

*Записано на прохання
Анастасії Сергіївни Дяченко*

Дорогий друже!

Колись ти неодмінно прочитаєш книги про славетного Шерлока Холмса.

Цей дядечко-детектив жив у Лондоні і за своє життя спіймав стільки злочинців, скільки «Кіндер-сюрпризів» ти встиг з'їсти. Відомо, що Шерлок Холмс брався лише за складні, заплутані справи: він був дуже розумний, кмітливий і спостережливий. А ще він був дорослий.

Коли ми були в Лондоні, то зайшли в помешкання до Шерлока Холмса. Там тепер музей великого детектива. Його кашкет. Його люлька. Його скрипка. Його портрет на стіні.

І ми подумали: а чому, власне, великим детективом може бути лише підстаркуватий дядечко? Адже відомо, що все в житті людини починається з дитинства — і добре, і погане.

Тому ми написали книжку про дівчинку Марійку Михайлову, не менш розумну і спостережливу, аніж сам Шерлок Холмс.

А ти цю книжку читаєш.

Марина і Сергій Дяченки

Марійка і жадібний грабіжник

Була собі дівчинка, звали її Марійка Михайлова, вона вчилася в третьому класі. Вчилась добре — лишень із фізкультури мала дев'ятку, бо повільно бігала. Решта ж оцінок були самі дванадцятки, та річ не в тім.

Річ у тім, що Марійка вміла відгадувати таємниці, розплутувати загадки, розв'язувати кросворди і викривати злочини. Тому до неї часто зверталася міліція — по допомогу.

Якось Марійка сиділа за столом і робила уроки — саме завтра вона мала контрольну з математики. Коли це у двері задзвонили. Марійчина мама спершу спитала “Хто там?”, відтак відчинила двері, і з'ясувалося, що це прийшов Майор Міліції, Марійчин знайомий. Він уже не вперше до неї приходив — і увесь час із якимось проханням.

— Ну що? — спитала Марійка, побачивши Майора. — Знову?

Далі вона схаменулася, що поводить нечемно, і ввічливо сказала:

— Доброго дня.

— Доброго дня, — відповів Майор Міліції. Він дуже хвилювався. Його просто-таки було не впізнати. — Марійко! Потрібна твоя допомога.

— Але ж у мене завтра контрольна, — мовила Марійка. — А я ще не зробила уроки.

Майор розхвилювався ще дужче:

— Хіба можна говорити про якусь там контрольну, коли у місті скоєно жахливий злочин?!

— То що трапилось? — спитала Марійка.

— Пограбовано банк! — Майор Міліції геть почервонів від хвилювання. — Злочинець забрав усі гроші. А завтра у всіх бібліотекарів — день зарплатні, вони прийдуть до банку по гроші. А грошей і немає!

Марійка спохмурніла. Їй стало шкода бібліотекарів. До того ж вона сама була записана у три бібліотеки одночасно — бо любила читати.

— Злочин слід викрити сьогодні ж! — мовив Майор Міліції.

Марійка зрозуміла, що доведеться їхати, бо справа серйозна. Про всяк випадок вона перепитала:

— Без мене ніяк не можна обійтися?

— Що ти! — перелякано сказав Майор Міліції.

І Марійка, зітхнувши, закрила зошит.

* * *

Міліцейська машина проїхала усім містом і зупинилася біля банку. На ганку стояв головний касир і плакав.

— Замість плакати, — суворо звернулась до нього Марійка, — краще розкажіть, як відбулося пограбування.

Касир витер сльози носовичком, поглянув на Майора і тихенько сказав:

— Шановний Майоре Міліції! Ця дівчинка зовсім маленька, вона, певно, лише до третього класу ходить. Чому ж вона розмовляє зі мною, наче доросла, і ставить безглузді запитання?

— Ці запитання не безглузді, — мовив Майор Міліції. — Це дуже правильні запитання. Розкажіть, прошу, нашій співробітниці і консультантці усе, що вона попросить!

Касир жалісно схлипнув.

— Пограбування здійснили жахливо, — сказав він крізь сльози. — Злочинець був озброєний пістолетом.

Він сказав: “Це пограбування!” Потім він сказав:

“Віддавайте гроші, бо гірше буде!” Далі він склав усі гроші у велику торбу і зник.

— Як виглядав злочинець? спитала Марійка.

— Як свиня, — відповів касир. — Тому що він був у масці поросяти.

— Таке трапляється з грабіжниками, — сказав Майор Міліції. — Вони надягають маску, аби приховати справжнє обличчя.

— А який він мав голос? — спитала Марійка.

— Змінений, — відказав касир. — Він навмисне верещав, мов недорізаний.

— І не залишив відбитків пальців, — сказав Майор Міліції. — Адже був у рукавичках.

— Що я завтра скажу бібліотекарям? — вигукнув касир. — Вони ж прийдуть по свою зарплатню!

— Маю оглянути місце злочину, — сказала Марійка.

Вона витягла з портфеля велике збільшувальне скло і довго розглядала палас, на якому стояв злочинець. Відтак відгорнула край паласа — під ним був маленький гудзик.

— Це наша прибиральниця, — сказав касир і почервонів. — Вона весь час змітає сміття під палас.

— Це не сміття, — заперечила Марійка. — Це доказ, тобто річ, що допоможе знайти злочинця.

— Таких гудзиків повнісінько у кожній крамниці, — сказав касир. — Як ви знайдете злочинця за гудзиком?

— Побачимо, — проказала Марійка.

Вона вийшла на вулицю і заходилася розглядати тротуар перед входом до банку.

— Що робить ця дівчинка? — питали перехожі, проте Марійка на них не зважала. Вона знайшла на тротуарі десять піщинок і поклала їх до поліетиленового пакетика.

— Наше щастя, що не було дощу, — мовила Марійка, ховаючи пакетика і збільшувальне скло. — І що тут не проїжджала поливальна машина. І що ледача прибиральниця змітає сміття під палас...

— Маєш зачіпки? — з надією спитав Майор Міліції.

Марійка застромила пальця в ніс, аби поколупатися. Коли вона розмірковувала, їй завжди хотілося колупатися в носі. Та вона вчасно згадала, що це непристойно, і опустила руку.

— Марійко! — жалісно мовив Майор. — На тебе вся надія! Чи знаєш, де шукати грабіжника?

— Не хвилюйтеся так, — сказала Марійка, щоб його заспокоїти. — Маю деякі міркування. Ось що. Відвезіть-но мене на вулицю Сирецьку.

* * *

На вулиці Сирецькій було чимало будинків. Поперед одним будинком був дитячий майданчик, а в ньому пісочниця, а в пісочниці було стільки піску, що він просипався на стежку перед першим під'їздом.

Марійка залізла в пісочницю, витягла з портфеля відерце і совок і задумливо заходилася робити бабки.

— Неподобство, — сказав водій Майору Міліції. — Міліцейська машина має стояти й чекати, аж поки якась дівчисько награться в пісочку! Так ми ніколи не впіймаємо грабіжників!

— Марійка знає, що робить, — спокійно відповів Майор.

Минула година. Марійкавиліпила тридцять три бабки і познайомилася з маленьким хлопчиком та його бабусею, які гуляли у цьому ж дворі.

Урешті-решт Марійка встала, склала відерце й совок і зайшла до першого під'їзду. Там над списком мешканців горів тьмянний ліхтар. Марійка витягла з портфеля блокнот і ручку і переписала прізвища усіх мешканців.

— А тепер, — сказала вона Майору Міліції, — відведіть мене, будь ласка, до Маріванівни.

Маріванівна була найстарішою вихователькою. Вона стільки років пропрацювала у різних дитячих садках, що, здається, не було у цьому місті дорослого, якого вона не виховувала. Навіть Майор Міліції був у неї колись у середній групі.

Маріванівна була не просто старою — вона була мудрою і чудово пам'ятала кожного свого вихованця. Вона мала цілий стос випускних альбомів і фотографій з новорічних свят.

Коли Марійка приходила до Маріванівни, та завжди пригощала її чаєм із трояндовим варенням. Ось і цього разу Маріванівна запросила її сісти у крісло, а сама заходилася заварювати чай.

— Як твої шкільні справи? — спитала Маріванівна.

— Завтра контрольна, — сказала Марійка. — З математики. Хотіла б я захворіти на грип!

— Дурниці, — мовила Маріванівна. — Контрольна — це ж лише сорок п'ять хвилин, а грип — аж на два тижні!

— Авжеж, — сказала Марійка. — Маріванівно... А чи у вас у групі були коли-небудь жадібні хлопчики?

— Скільки завгодно, — відказала Маріванівна. — Жадібний хлопчисько, на жаль, річ звичайна.

— А як ви їх виховували? — спитала Марійка.

— Їх дуже важко виховувати, — сказала Маріванівна. — Бо жоден жадібний хлопчисько не знає, що він жадібний.

І Маріванівна поставила на мережану серветку перед Марійкою кухлик ароматного чаю, в якому плавали трояндіві пелюстки.

— Якийсь колишній жадібний хлопчисько пограбував банк, — сказала Марійка.

— Так я і знала, що ти прийшла до мене не просто так, а у справі, — мовила Маріванівна трохи ображено.

— Пробачте, — сказала Марійка і почервоніла. — Наступного разу я неодмінно прийду просто так.

Маріванівна надпила з кухлика, і Марійка надпила також. Вони разом пили чай і розглядали фотокартку над столом. На фото була Марійчина старша група, посередині стояла Маріванівна, а поряд — Марійка, ще як була маленькою, дошкільням.

— Чим я можу тобі допомогти? — нарешті спитала Маріванівна.

Марійка витягла з портфеля список мешканців першого під'їзду будинку на вулиці Сирецькій.

— Маріванівно, хто з цих людей... із цих колишніх дітей був найжадібнішим у своїй групі?

Маріванівна прочитала увесь список і одразу сказала:

— Звичайно, Петько Бджолярчук. Це був найжадібніший жадюга із тих, кого мені довелося бачити. Він тільки й знав, що “Мое!”, “Нікому не дам”, “Усе заберу собі!” Навіть коли знайде на дорозі патичок — то й того нікому не віддасть. Навіть коли знайде обгортку

від морозива чи іржаву скріпку — все одно нікому не віддасть. Використану жуйку ніколи не викидав, посипав її у їдальні цукром і знову жував. Якби лише міг, повідбирав би всі іграшки у всіх міських дітей, склав би з них купу до п'ятого поверху та й сидів би під нею щасливий.

— Чи не пам'ятаєте ви, яке вбрання було в нього на новорічному святі? — швидко спитала Марійка.

— Авжеж, пам'ятаю, — здивовано проказала Маріванівна. — Вбрання зайця. Він мав шорти з круглим заячим хвостом і білу шапку з довгими вухами.

— Десь я помилилася, — сумно мовила Марійка. — Доведеться починати усе з самого початку...

Невдовзі вона допила чай, попрощалася і вже зібралася йти — адже на неї чекав Майор Міліції, а надворі вже вечоріло.

— Зачекай, — сказала Маріванівна вже на сходах. — Я пригадала... Петькові Бджолярчуку ніколи не подобалось його карнавальне вбрання. Щороку він просив у мами костюм поросяти. І щороку мама відповідала, що їй і без того вистачає вдома свинства.

— Покажіть мені, будь ласка, його фотографію! — вигукнула Марійка.

Маріванівна повернулася до кімнати, витягла з шафи стос випускних альбомів і серед них вибрала один.

— Ось він, Бджолярчук.

Марійка побачила — серед фотографій решти дітлахів — фотокартку шестирічного хлопчика в голубій сорочці. Петько Бджолярчук мав гладкі щоки і невдоволене обличчя.

* * *

Марійка Михайлова подзвонила у двері квартири номер тридцять один. Двері відчинив здоровезний дядечко у спортивному костюмі. Він був давно вже дорослим, проте щоки його залишилися дуже схожими. Хай там що, але Марійка зразу його впізнала: це був колишній Петько Бджолярчук, а нині Петро Олегович.

— Ви загубили гудзика, — сказала Марійка і простягла гудзик на долоні. — Ось він. Це ваш?

— О, дякую, дівчинко! — вигукнув Бджолярчук. — Як вдало усе склалося! Якби не ти, довелось би мені змінювати усі гудзики на куртці, а це такі збитки.

— Ти пограбував цілісінький банк, а заощаджуєш на гудзиках, — дорікнула йому Марійка.

Тієї ж миті з-за її спини з'явилася озброєна міліція на чолі з Майором. Не встиг Петко Бджолярчук і оком змигнути, як у його квартирі знайшли пістолет, мішок із грішми, куртку з відірваним гудзиком і маску поросяти.

— Марійко... але як? — вражено розпитував Майор Міліції. — Як ти здогадалася?

— Дуже просто, — напівсонно бурмотіла Марійка на задньому сидінні міліцейської машини. — Пісок... Це лишень видається, ніби у всіх пісочницях він однаковий. Але він різний... Аби це зрозуміти, треба зліпити не одну сотню бабок. На черевиках Бджолярчука був пісок, тому що він мешкав у першому під'їзді і ходив повз переповнену пісочницю. Від бабусі з онуком, які мешкали у тому самому під'їзді, я дізналася, що нову порцію піску завезли позавчора — саме напередодні пограбування... Але річ, звичайно, не лише у піску. Річ у Маріванівні, вона мудра. А ще річ у жадібності, бо розумний грабіжник не став би зізнаватися, що гудзик — його! Це ж речовий доказ!

Машина зупинилася біля Марійчиного будинку.

— Дякую тобі, Марійко, — розчулено мовив Майор Міліції.

— А математику я таки не доробила, — сказала Марійка сумно.

* * *

Наступного дня бібліотекарі отримали зарплатню, а Марійка — “дев’ять” із підсумкової контрольної.

Проте вона не засмутилася.

Марійка і затонулі скарби

Якось Марійка Михайлова поїхала з батьками на море. Вода була тепла, медуз у морі майже не було, і тато надув для Марійки морський матрац. Марійка підпливла до буйка, бо море було спокійне, а плавати вона вміла добре.

Не встигла Марійка трохи поплавати біля буйка, як не знати звідки з'явився міліцейський човен із мотором. У човні сидів Майор Міліції і три незнайомі міліціонери.

— Марійко! — вигукнув Майор Міліції. — Нарешті ми тебе знайшли!

— Взагалі-то у мене канікули, — мовила Марійка. — Я катаюся на матраці.

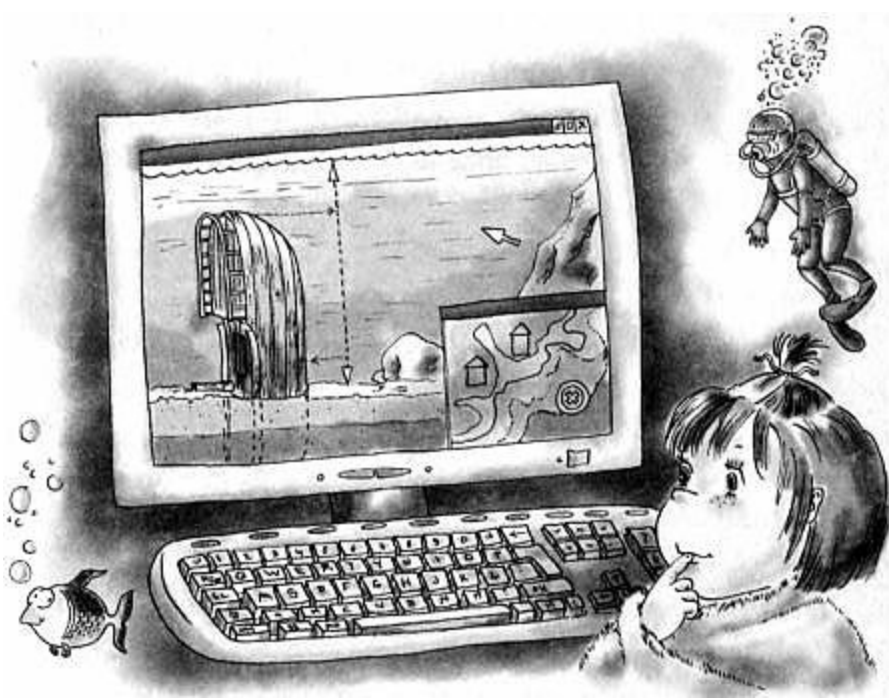
— Розумію, — сказав Майор Міліції. — Мені незручно висмикувати тебе з води, але скоєно жахливий злочин. Вкрадено сім діжок золота!

— Хто ж це зберігає золото у діжках? — здивувалася Марійка.

— Давні мореплавці, — сказав Майор Міліції. — Тисячу років тому — а може, і більше — біля наших берегів затонув старовинний корабель, вантажений золотом. Він плів із Америки до Іспанії. Його шукали тисячу років, але не могли знайти. І ось нещодавно — позавчора — якийсь молодий учений віднайшов його за допомогою комп'ютера! Він зараз же повідомив про своє відкриття в історичний музей, і вчені миттєво приїхали, аби забрати з морського дна дуже важливі історичні скарби. Але коли вони пірнули на дно і знайшли корабель, з'ясувалося, що той вже пустий! Його пограбували вчора...

— Чому — вчора? — спитала Марійка. — Чому не тисячу років тому?

— Бо на кораблі знайшли вчорашню газету, — сказав Майор Міліції, — у якій ішлося про знахідку молодого вченого. Злочинець, вочевидь, спершу довідався про скарби з газети, далі пірнув на дно по золото, а там склав газету вчетверо і підклав під корабельний люк, щоб він не зачинився під струменем води, як квартира від протягу.

Марійці стало незручно на матраці. Бо вгорі припікало сонце, а знизу студила вода. І тут саме припливла велика медуза і стала біліти поруч.

— Сідай у човен, — сказав Майор Міліції. — Не можна втрачати ані хвилини. Маємо знайти золото, воно вкрай важливе для науки та й взагалі.

— Але ж сім діжок золота — це дуже тяжкий вантаж, — міркувала Марійка. — Як злочинець вивіз їх із берега?

— Це головна загадка, — сказав Майор Міліції.

— Можливо, злочинець закопав золото? — спитала Марійка. Її вже стягли з матраца, посадили у міліцейський човен і загорнули в рушник.

— Ні, — відказав Майор. — Ми вчора вже обшукали весь берег і не знайшли слідів лопати.

— Їдьмо, — сказала Марійка. — Тільки треба сповістити моїх батьків, що я не втонула, а поїхала на завдання.

Марійка і міліціонери припливли до того місця, де під водою лежав затонулий корабель. Марійка надягла маску і подивилася під воду, але нічого, окрім однієї риби-зеленавки, не побачила.

Тоді Марійка попросила відвезти її на берег. На березі стояли вчені, які приїхали по скарби, дивилися на море і зітхали. Побачивши Майора Міліції, який вилізав із моторного човна, усі вчені кинулися до нього:

— Ну як? Ви ще нічого не знайшли?

— Знайдемо, — пообіцяв Майор. — Ось ця дівчинка — першокласний детектив, наша надія!

Учені стали роздивлятися Марійку, загорнуту в рушник. Вони хитали головами — не вірили, що вона детектив. А Марійка, не зважаючи на них, роздивлялася акваланги, трубки, маски та інше спорядження, яке вчені привезли з собою.

— Скажіть, будь ласка, — спитала Марійка керівника експедиції, — чи не змогли б ви зловити мені краба?

— Діти є діти, — мовив керівник презирливо. — Тут скарби пропали, а ти краба хочеш! Детектив...

— І все ж, — наполягала Марійка. — Чи не змогли б ви пірнути на дно і принести мені найбільшого краба з тих, що зможете упіймати?

— Слухайтеся цієї дівчинки! — суворо проказав Майор Міліції.

Керівник експедиції був дуже невдоволений. Він пірнув і швидко приніс Марійці маленького краба.

— Оце і все? — спитала Марійка. — А мені казали, що вчені, які досліджують затонулі кораблі, пірнають на такі глибини, де живуть краби завбільшки з подушку!

— Саме так, — мовив керівник експедиції. — Ми маємо спеціальне спорядження. З ним ми можемо пірнати на таку глибину, де лежить затонулий корабель. А без спорядження опуститися до нього неможливо.

— А як же злодії допірнули? — спитала Марійка.

— Ото ж бо й воно! — сказав керівник експедиції і високо підняв пальця. — Тому ми і вважаємо, що злодій був іноземцем. Місцеві мешканці такого спорядження мати не можуть, отже, вони не могли допірнути до корабля!

Марійка замислилась і навіть потяглася пальцем до носа, аби поколупатися, — та вчасно згадала, що це непристойно.

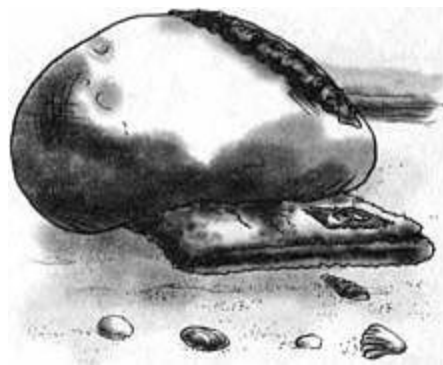
— І все ж, — сказала вона, дивлячись на маленького краба, який саме повз назад у море. — Чи не могли б ви зловити мені великого краба? Того, що живе у трюмі затонулого корабля?

Керівник експедиції закопилив губу, але молодий учений, який щойно закінчив університет, вийшов уперед і сказав:

— Я принесу Марійці великого краба!

Він надяг спеціальну маску і спеціальний костюм і взяв найсучасніший у світі акваланг, і пірнув, і цілу годину сидів під водою. Керівник експедиції сварився, а Марійка ходила берегом і збирала рожеві камінчики.

Під якоюсь каменюкою вона знайшла голубу ковдру, зовсім ще не стару, з квадратним штампом у кутику.

Марійка уважно роздивилася цей штамп.

Нарешті нирець вплив. У руках він мав краба завбільшки з зошит із математики.

Марійка уважно оглянула краба, поміряла його лінійкою і попросила випустити.

— Нащо ж тоді було пірнати по нього? — здивувався молодий учений. — Я думав, ти хочеш собі додому сувенір!

— Це не сувенір, а живе створіння, — серйозно відповіла Марійка. — А зараз покажіть мені, де тут є дорога.

Її відвели на дорогу. На дорозі не було жодних слідів.

— Погляньте, кицька, — сказала Марійка.

І справді. На узбіччі лежала котиця і спала.

— І ще одна кицька, — додав Майор Міліції. — А он іще дві.

— А цю кицьку я знаю, — мовив один міліціонер. — Це кішка моєї тітоньки. Вона мешкає у сусідньому селі.

Марійка порахувала поснулих кицьок. Їх було десять штук. Усі вони солодко потягувалися уві сні.

— Дивно, — мовила Марійка.

— Нічого дивного, — сказав Майор Міліції. — Звичайнісінькі кицьки. У нашому дворі повнісінько таких.

— Їдьмо на базар, — запропонувала Марійка.

— Ти хочеш фруктів? — спитав Майор Міліції.

Але Марійка йому не відповіла.

На базарі було чимало людей. Сонце пекло так, що аж асфальт парував і плавився. Та Марійка не мала грошей — вона ж була вбрана лишень у купальник і міліцейський рушник.

— Купити тобі диню? — спитав Майор Міліції.

А ось міліціонер, той, що поруч, пробурчав:

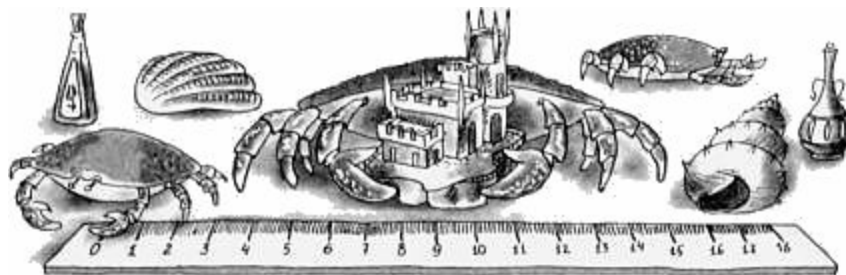
— Ми гаємо час! Доки ця дитина збирає камінці, ловить крабів і об'їдається фруктами на базарі, злочинці сто разів устигнуть шезнути разом із золотом!

Проте Марійка не об'їдалася фруктами. Вона шукала ряди, де продавали сувеніри. І вона знайшла їх: тут були мушлі, ароматне масло, глиняні глечички та інший дріб'язок. Люди просто собі юрмилися поруч — купували сувеніри, аби привезти їх із курорту додому і поставити у шафу за скло, на пам'ять.

— Краби, — сказала Марійка.

І справді, тут були і краби. Вони були червоні, лаковані, неживі. Якийсь краб тримав у клешнях маленьку пластмасову фортецю — Ластівчине Гніздо.

Марійка витягла лінійку, що стирчала у неї з-під ремінця, тобто гумки плавок. І заходилася міряти крабів. Продавці дивувалися:

— Нащо ця дівчинка міряє наших крабів лінійкою?

Марійка супилася і нічого не говорила.

Нарешті Марійка, а з нею Майор Міліції та понурий міліціонер підійшли до хлопчика, який продавав найбільших на базарі крабів. Марійка поміряла їх лінійкою, і її обличчя повеселішало.

— Скажи, будь ласка, — спитала хлопчика Марійка, — ти сам упіймав цих крабів?

— Звичайно, сам, — відповів хлопчик і зробив горде обличчя.

— Та бреше він, — сказала тітонька, яка торгувала поруч. — Цих крабів упіймав його дядько.

Хлопчик образився.

— Твій дядько водолаз? — спитала Марійка.

— Мій дядько водій, — відповів хлопчик.

— У такому разі він не міг упіймати цих крабів, — заперечила Марійка. — Такі великі краби живуть у глибоких ямах, куди водій не допірне.

— А от і допірне! — сказав хлопчик.

— Б'юся об заклад, не допірне, — сказала Марійка. — Для того, щоб пірнати так глибоко, потрібне спеціальне спорядження, яке мають лише вчені та іноземці!

Тоді хлопчик почервонів, поліз під прилавок і дістав краба завбільшки з Марійчин шкільний портфель:

— А таке ти бачила?

Майор Міліції — а разом і понурий міліціонер — роззявили роти. Лише Марійка зовсім не здивувалася.

— Так, це великий краб, — сказала вона спокійно. — А де працює твій дядько?

— Він працює в дитячому таборі, — відповів хлопчик. — Водієм.

* * *

— Ми вже були в дитячому таборі, — сказав Майор Міліції. — Цей табір розташований неподалік від затонулого корабля. Але в таборі ніхто нічого не бачив і не знає.

— І все ж їдьмо, — мовила Марійка.

І вони поїхали. Майор Міліції зараз же пішов до начальника табору, а Марійка підійшла

до дівчаток, які сиділи на лавці і грали в шашки.

— Привіт, — сказала Марійка. — Давно ви тут?

— Уже два тижні, — відповіла та дівчинка, яка вигравала.

— А чи вчора ви не помітили нічого дивного? — спитала Марійка.

— Помітили, — сказала та дівчинка, яка програвала. — Один хлопчик із другого загону поведився дуже дивно. На дискотеці запросив мене танцювати, а потім утік, мов ошпарений. Нічого дивнішого не бачила в житті.

— Не те, — мовила Марійка. — А більше нічого дивного не було?

— Більше нічого, — проказала та дівчинка, яка вигравала. — Хіба що молока після сну не давали, а давали чай.

— І що у цьому дивного? — спитала її приятелька. — Два тижні давали після сну молоко, а раз дали чай. Нічого дивного. Я взагалі молока не люблю. Тим більше, що вчора на вечерю була-таки молочна каша.

— Дякую, — швидко сказала Марійка і побігла на кухню, до головної куховарки.

— Доброго дня, — мовила Марійка. — Скажіть, будь ласка, чому вчора після сну давали не молоко, а чай?

Куховарка взялася в боки і сказала:

— А тобі що до того? Буду я перед кожною шмаркулею виправдовуватися!

Довелося Марійці бігти по Майора Міліції. Побачивши Майора, куховарка заговорила по-іншому.

— Учора, — процідила вона, — нам привезли дуже мало молока. Не вистачило, щоб дати дітям після сну.

— А хто возить молоко? — спитала Марійка. — І звідки?

Кухарка скоса зиркнула на Майора і неохоче сказала:

— Возить наш водій мікроавтобусом. З коров'ячої ферми, у бідонах.

— У бідонах?! — вигукнула Марійка. — Усе зрозуміло! Гайда арештовувати водія! Це він украв скарби!

— Як же ти здогадалася, Марійко? — спитав Майор Міліції, коли міліцейська машина везла Марійку назад на пляж.

Водія, який працював у дитячому таборі, щойно заарештували, і він у всьому зізнався. І як не зізнатися, коли в нього у підвалі знайшли купу золота із затонулого корабля?

— Усе дуже просто, — сказала Марійка. — Я зразу запідозрила, що пірнати так глибоко можуть не лише вчені та іноземці. Адже я і раніше бачила, яких великих крабів продають на базарі! А такі краби живуть тільки на великій глибині. Місцеві мешканці чудово пірнають не лише без спеціального спорядження, але і взагалі без акваланга. Бо вони з дитинства тут пірнають.

— Так, але молоко...

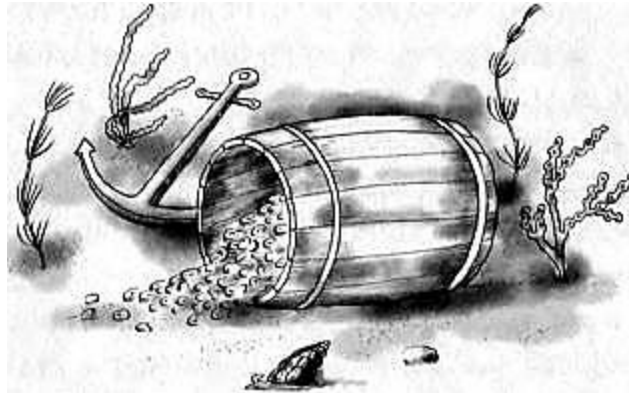
— Звичайно, молоко! Ви ж бачили десять кицьок, таких ситих, що вони навіть встати не могли? Водій прочитав у газеті про знахідку вчених. Він віднайшов затонулий корабель, відчинив під водою люк, а щоб люк не зачинився, засунув до нього складену газету. Відтак він витяг на берег золото... Певно, це була тяжка праця, але чого тільки не робить з людьми жадібність! Золото було на березі, а тим часом водія чекали в таборі з молоком... Не можна було ризикувати — адже його могли кинутися шукати! Але куди подіти золото? Тоді водій

накрив свою здобич ковдрою, що була у нього в машині, — ковдрою зі штампом дитячого табору! Він поїхав на ферму, взяв молоко, а коли повертався, зупинився і став досипати у кожен бідон золоті монети. Молоко, витісне золотом, виливалося на дорогу, одразу позбігалися кицьки, які почали хлебтати молоко... Водій повіз у дитячий табір молоко навпіл із золотом. На вечірню кашу куховаркам вистачило, а на підвечірок — ні...

У цей час машина під'їхала до будинку відпочинку, де мешкала Марійка з батьками. Батьки саме поверталися з пляжу.

— Марійко! — радісно вигукнув тато. — А я тобі краба впіймав!

— Хутчіше відпусти його, — прокарбувала Марійка. — Нехай живе!

Марійка і крадій-солодій

Якось уночі Марійку, як завжди, розбудив Майор Міліції. Він довго дзвонив у двері. Було саме пів на третю ночі. Звісно, Марійчина мама почала обурюватись:

— Чого ви не даєте дитині спокійно відпочити?

Майор Міліції розводив руками і вибачався. Він був сильно засмучений. Він завжди був засмучений, коли траплявся страшний злочин.

— Не хвилюйся, мамо, — сказала Марійка, зітхаючи. — Нічого не вдієш: служба є служба.

Вона потерла заспані очі, стягла з себе піжаму і надягла джинси і светра. Взяла свій портфель і разом з Майором сіла до міліцейської машини.

— Що сталося?

— Пограбовано склад на кондитерській фабриці, — сказав Майор Міліції. — Вкрадено сто коробок шоколадних цукерок, тридцять три торти, сорок п'ять кілограмів зацукрених фруктів і п'ять тисяч заварних тістечок. Це означає, що завтра у шкільних їдальнях замість тістечок будуть сухарики, а всі іменинники пригощатимуть своїх гостей замість свіжого торта торішніми ірисками!

Марійка похитала головою. Справді — кепські справи.

Була глупа ніч, але у дворі кондитерського складу було ясно від ліхтарів і ліхтариків. Міліціонери з ліхтариками роздивлялись асфальт, визбирували на землі якісь патички, сірники і недопалки, складали їх у поліетиленові пакетики, одне слово, шукали сліди злочинців. Скрізь ходили міліцейські собаки-нишпорки. Одна з них знайшла в Марійчиному портфелі вчорашній бутерброд.

— Які новини? — спитав Майор Міліції.

— Жодних, — сумно сказав один детектив. — Злочинці наче у повітрі розтанули.

— Не у повітрі, — заперечив інший міліціонер. — Вони мали машину, скоріш за все «Жигулі». І що з того? Я сам маю «Жигулі». У всьому місті мільйон машин «Жигулі». Як дізнатися, на якій з них злочинці вивезли зі складу торти і цукерки?

— Злочинців було один чи двоє? — спитала Марійка.

— Іди, дівчинко, спати, — роздратовано сказав перший міліціонер, а другий штовхнув його в бік і голосно зашепотів: “Ану замовкни! Це ж сама Марійка Михайлова!”

Перший міліціонер зникнув. І, щоб приховати свою ніяковість, став тицяти собаці-нишпорці під ніс якийсь недопалок із землі:

— Шукай! Слід! Нюхай, нюхай, шукай!

Собака-нишпорка не хотів нюхати недопалок. Жодне живе створіння не стане з власної волі нюхати ту смердючу річ. Собака був невдоволений, проте міліціонер був невдоволений куди більше.

Марійка замислилася і почала колупатися в носі. Потім вона засоромилася і мерщій заховала руку до кишені. А в кишені був шматок печива. Він лежав там від позавчорашньої великої перерви.

— Ой, — сказала Марійка, і всі — навіть собака — на неї подивилися.

Собака облизнувся.

— Є ідея? — з надією спитав Майор Міліції.

— Є, — сказала Марійка. — Тільки мені конче потрібно свіже заварне тістечко, хоча б одне.

* * *

— Це складне питання, — сказала Маріванівна. — Бачиш, Марійко, чимало дітей люблять солодощі.

Був світанок. Марійка з Маріванівною сиділи за круглим столиком, і старенька вихователька наливала чай. Перед Марійкою стояла тарілочка з сухариками і ще одна — з трояндовим варенням. Усю підлогу в кімнатці було завалено альбомами. З овальних

фотографій дивилися випускники дитячого садка — колишні вихованці мудрої Маріванівни. Їх було кілька тисяч, а можливо, і більше. І Марійка усіх їх по черзі роздивлялася.

— Я й сама люблю солодощі, — сказала Маріванівна. — Особливо трояндове варення.

— Нащо людині п'ять тисяч тістечок? — замислено спитала Марійка. — Адже за два дні вони зіпсуються, і вона однаково не встигне усе з'їсти...

— Можливо, вона збирається годувати тістечками якусь велику звірюку? — припустила Маріванівна. — Я читала, що деякі слони...

Марійка похитала головою:

— Ні, Маріванівно. Ця версія не підходить.

Маріванівна випила чаю зі свого кухлика.

Марійка шелестіла сторінками альбомів.

— Ось, — сказала Марійка, коли чай допили, а варення з'їли. — Ось цей хлопчик...

— Лесик Голубєв, — сказала Маріванівна. — Ти помиляєшся. Він якраз ніколи не їв солодощів. Йому мама забороняла.

— Чому? — спитала Марійка. — Він на щось хворів?

— Ні, — відповіла Маріванівна. — Він був здоровий, навіть здоровіший за інших.

Просто його мама вважала, що коли від солодощів псуються зуби, то і їсти їх взагалі не варто. І вона карала його, коли він намагався з'їсти бодай одну шоколадку.

— Цікаво... — сказала Марійка. Поколотила ложечкою в своєму кухлику і ковтнула, і навіть не помітила, що кухлик зовсім порожній.

* * *

Марійці вдалося подрімати зовсім трохи — у Маріванівни на диванчику. Їй снився величезний рожевий слон, який наминав шоколад і зацукрені фрукти.

На дев'яту годину ранку Марійка пішла до школи — вона ж не могла пропускати уроки. На великій перерві її викликали до кабінету директора; директор, переляканий, стояв у кутку поруч із фікусом, а за його столом сидів Майор Міліції.

— Марійко! — вигукнув Майор, коли Марійка з'явилася на порозі. — Ти мала рацію! Собака, якого нагодували заварними тістечками, нарешті взяв слід!

Марійка зітхнула з полегшенням:

— Нарешті... Злочинця спіймали?

— Ні, — сказав Майор Міліції і зажурився. — Річ у тім, що собака привів нас до шістнадцятиповерхового будинку, в якому десять парадних. І у цьому будинку тисяча квартир, у кожній по чотири мешканці. Як дізнатися, хто з них злочинець?

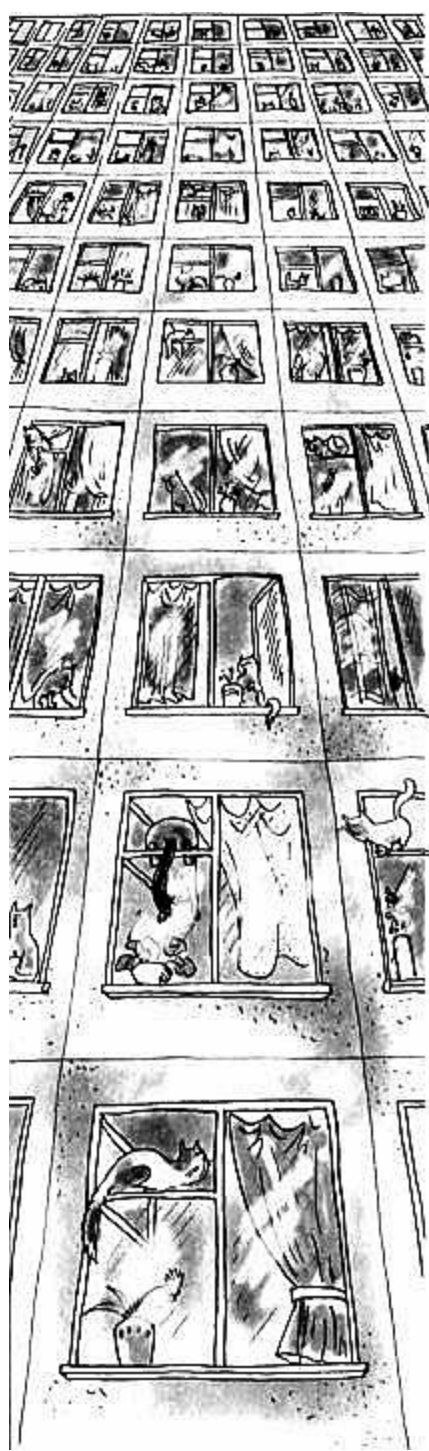
Марійка зітхнула. Вона так стомилася. Адже сьогодні вночі вона майже не спала!

— А чому не зайти до кожної квартири і не спитати ввічливо, чи тут мешкає грабіжник?

— Так не можна, — сказав Майор Міліції. — Навіть коли один із мешканців злочинець, то решта три тисячі дев'ятсот дев'яносто дев'ять — не злочинці. Їм буде дуже образливо, що їх безпідставно підозрюють.

— А ви їм поясните, — запропонувала Марійка.

— Ні, — мовив Майор Міліції. — Все одно закон не дозволяє цього робити.

Марійка насупилася. Вона і справді не знала, як тепер шукати грабіжника.

— У мене зараз малювання, — сказала вона Майорові. — Побачимося згодом.

І пішла на урок.

На малюванні вчитель сказав, аби кожен придумав картинку до якої-небудь казки Пушкіна. Марійчина сусідка по парті намалювала дядька Чорномора з великою бородою і в ластах, наче на святі Нептуна.

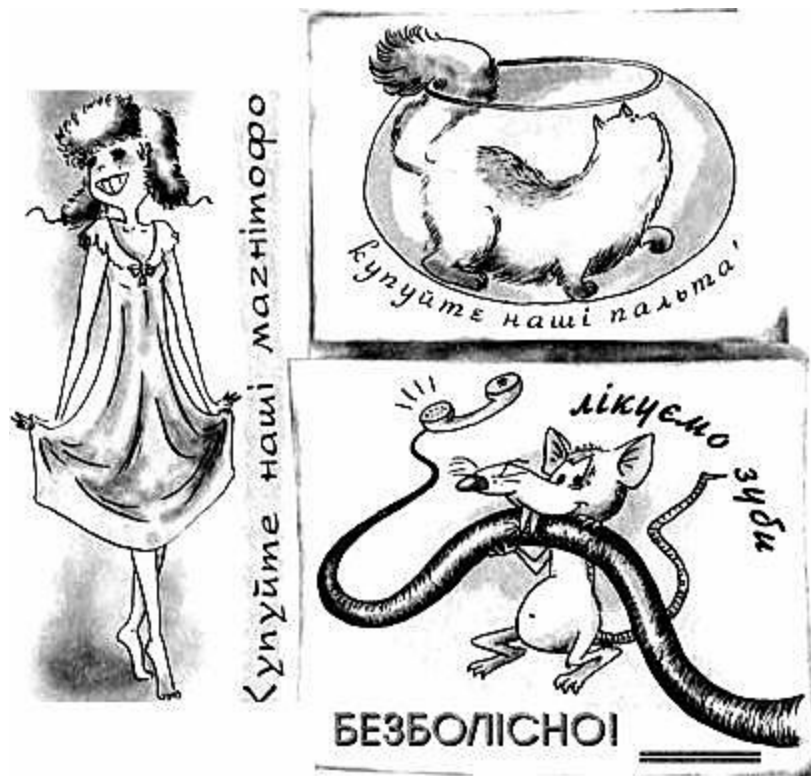
Марійка намалювала шістнадцятиповерховий будинок з десятьма парадними. Кожна квартира мала своє віконечко. Марійка довго вимальовувала фіранки, квіти на вікнах і котів у кватирках.

— Марійко! — сказала вчителька. — Хіба Пушкін про таке писав?

— І день і ніч там кіт учений, — відповіла Марійка. — І день і ніч... Боюся, цей злочин так ніколи і не буде розкрито!

Марійка йшла додому похнюпившись. На душі було тяжко; у шкільній їдальні замість тістечок були сухарики, а злочинець сидів десь, безкарний, і хрумкотів шоколадом, смоктав зацукрені фрукти, наминав торт...

Марійка так яскраво собі це уявила, що у неї аж у роті стало солодко. Вона спинилася біля переходу, чекаючи зеленого світла. Просто над перехрестям висіли великі гарні картинки — реклама. На одній була тітонька у нічній сорочці і чомусь у кролячій шапці-вушанці. І підпис: “Купуйте наші магнітофони!” На другій був кіт, що сидів у порожньому акваріумі. І підпис: “Купуйте наші пальта!” На третій був пацюк, що гриз телефонний дріт. І підпис: “Лікуємо зуби безболісно!”

Зелене світло вже давно загорілося і знову згасло, а Марійка все стояла і дивилася на ці картинки. А головне — на адресу під однією картинкою, тією, що з пацюком...

Це було саме поряд із тим будинком, куди привів міліціонерів собака-нишпорка!

Серйозний лікар довго не міг зрозуміти, нащо йому в кабінеті дівчинка, захована під кушеткою (а кушетка — це такий медичний диванчик). Але Майор Міліції вмовив лікаря. Марійка залізла під кушетку і причаїлася там.

Розпочався прийом. Двері відчинилися, й увійшли червоні туфлі на високих підборах. Туфлі сказали:

— Ой, я так хвилююсь! Мої гарні зуби — в них часом немає дірок?

Лікар посадив червоні туфлі у крісло і перевіряв зуби. І мовив:

— Дуже добре, що ви регулярно перевіряєте ваші зуби! Та поки що вони не зіпсувалися.

Ви можете бути цілком спокійні.

Червоні туфлі пішли, задоволені. Замість них прийшли білі сандалики і сказали плачучи:

— У мене зуб болить!

— Ой, — відповів лікар, — ти ж не чистиш зуби, я бачу! І постійно смокчеш льодяники. Звичайно, в тебе не зуби, а решето — усі в дірках.

Він вилікував зуби білим сандаликам, і вони пішли також задоволені.

А потім до кабінету зайшли блискучі коричневі туфлі, прикриті зеленавими холошами.

Ці коричневі туфлі не встигли нічого мовити. Бо зразу за ними до кабінету ввірвалися величезні запилені кросівки, і на одному з них була розв'язана шнурівка.

— У чому річ? — запитав лікар у кросівок.

— И-а-у-у! — відповіли кросівки. — О-и!

— Вибачте, — сказав лікар коричневим туфлям. — Тут, схоже, справа серйозна...

— Неподобство! — сказали коричневі туфлі і пішли.

— А-о-и-и! — скавуліли кросівки. — У-у-о!

Лікар посадив їх у крісло й увімкнув свою машинку. Тоді Марійка обережно визирнула з-під кушетки; у зуболікарському кріслі сидів, закинувши голову, зім'ятий і патлатий тип із круглим животом і запалими щоками.

Це був Лесик Голубєв. Однак тепер він мав не шість років, як на фотографії в альбомі Маріванівни. Тепер йому було значно більше.

Марійка витягла з кишені піджака маленького мобільного телефона, якого дав їй Майор Міліції. Зуболікарська машинка дзвеніла, і кросівки скавуліли, тому ніхто не чув, як Марійка прошепотіла в слухавку:

— Попався! Беріть його зразу, як вийде з кабінету!

* * *

— Невже? — здивувалася Маріванівна. — Звичайно, він був не дуже гарним хлопчиком... Сипав дівчаткам за комір пісок... Але крадіжка?! Але п'ять тисяч тістечок?

— Усе просто, — сказала Марійка, мішаючи ложечкою суничне морозиво. — Він змалку знав, що від солодощів псуються зуби. Спершу йому про це казала мама. Потім він сам собі це казав... А шоколаду йому хотілося усе дужче і дужче, хоча він сам собі у цьому не зізнавався! У нього було страшенне нудне життя. Він ніколи не клав у чай навіть маленької ложечки цукру... Він навіть на свій день народження не купував торта.

— Жах, — мовила Маріванівна, зачерпуючи варення.

— Так, — вела далі Марійка. — Він став злим і дратівливим.

— А в садку він був зовсім не таким, — сказала Маріванівна. — Щоправда, він сипав дівчаткам за комір пісок...

— Він виріс, і пісок сипати було вже непристойно, — вела далі Марійка. — Натомість він сварився в автобусі. Створював черги, влаштовував скандали і псував свята. Його ніхто не любив... Урешті-решт нерви не витримали. Він удерся на кондитерський склад і виніс стільки солодоців, скільки міг дотягти до машини. До речі, він придбав собі «Жигулі» на заощаджені на цукерках кошти...

— Жах, — знову сказала Маріванівна і знову зачерпнула варення. — Нащо тоді машина, коли не вмієш радіти життю?

Марійка кивнула;

— Як на мене, краще бути без машини, але з шоколадкою... Проте найприкріше — коли він з'їв нарешті свої сто коробок шоколадних цукерок, у нього таки заболіли зуби. Не могли не заболіти! Ось тут ми з Майором його і схопили.

— А треба було лишень, — мовила Маріванівна, — їсти солодоці не відразу, а потрошки, і чистити після них зуби...

— Ой, Маріванівно, — стомлено сказала Марійка, — якби всі слухалися вас і робили, як ви кажете — на світі зовсім би не лишалося злочинців.

Марійка і страхітлива історія

Марійка гуляла надворі з подружками — вони стрибали через гумку і саме заперечалися: як правильно робити петлю правою ногою. Марійка вже майже була їх перемогла, як у дворі з'явилася міліцейська машина, а в ній, звичайно, Майор Міліції.

Марійка одразу перестала гратися. А Майор вже йшов до неї, і не просто йшов, а біг, вимахуючи руками:

— Марійко! Тут таке сталося! Ну таке сталося!

Його просто було не впізнати. Так кажуть, коли людина від хвилювання сама на себе не схожа.

— Заспокойтеся, — сказала Марійка. — Не треба так хвилюватися... Розкажіть по порядку, що сталося.

— Пограбовано спортзал, — відповів Майор. — Найбільший, найкращий спортзал у місті! З нього винесли геть усе, від тенісного м'ячика до хокейних воріт. Усі гантелі! Усі тренажери! Усі сітки, м'ячі, ракетки, шведську стінку, канати, щоб по них вилазити, і килимки, щоб на них перекидатися! Усе пусто, можеш сама подивитися, і що найдивніше — ніхто не чув ані звуку!

— Їдьмо! — хутко мовила Марійка.

Вони сіли в машину і поїхали.

Біля дверей спортзалу стояв Тренер. Він був блідий і трохи тремтів. Марійці здалося, ніби він чогось боїться. Дивно, Тренер був такий сильний і жилавий, і з якого дива йому тремтіти?

— Ходімо з нами, — сказав Майор. — Покажете, де стояли тренажери і де зберігалися м'ячі.

— Я боюся туди заходити, — відповів Тренер мляво. — Я не піду.

— Не розумію, — мовила Марійка. — Але ж там нікого немає?

— Я все одно боюся, — сказав Тренер.

Марійка вирішила, що він просто дуже засмучений. Проте коли вони з Майором увійшли до величезного і геть порожнього залу, їй і самій стало трохи моторошно.

Великі вікна попід стелею прикрито ґратами — аби м'яч їх бува не розбив.

— Ґрати цілісінькі, — задумливо сказала Марійка. — А двері?

— І двері цілісінькі, — додав Майор. — Ба більше, біля дверей усю ніч чергував сторож. Він нічого не чув.

— Може, він спав? — спитала Марійка.

— Можливо, — сказав Майор.

Марійка витягла своє збільшувальне скло і почала роздивлятись підлогу в спортзалі. Майор Міліції стояв на одній нозі, щоб бува не зашкодити дівчинці.

— Дивно, — мовила Марійка, ховаючи збільшувальне скло. — На підлозі не бачу жодних подряпин... Зрозуміло, що м'ячі і сітки слідів не лишають — але ж тренажери таки важкі! Їх важко з місця зрушити, не те щоб винести безслідно...

— Жодних слідів? — схвильовано спитав Майор.

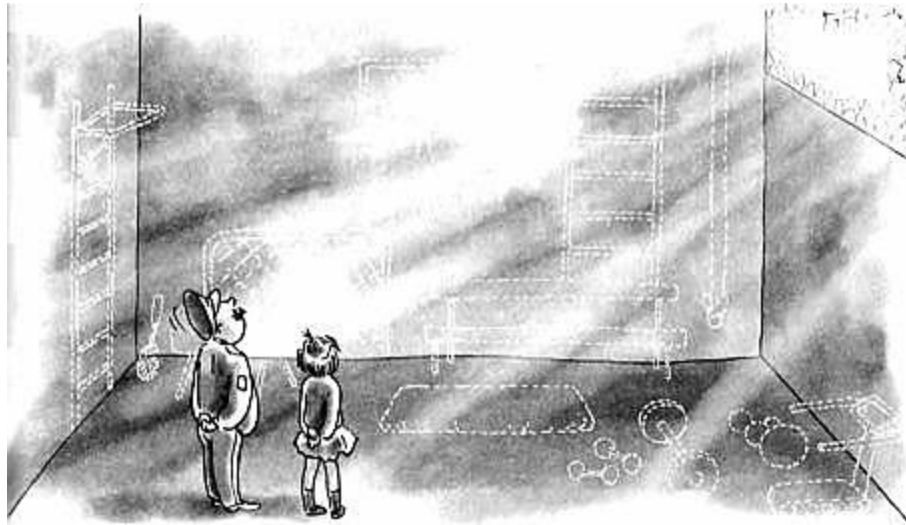
— Сліди є, — мовила Марійка, трохи подумавши. — Але це якісь дивні сліди. Наче плями.

— Так, я помітив, — сказав Майор Міліції. — На підлозі, на стінах наче бульйон порозливали, а потім висушили. Навіть на стелі...

І він задер голову так, що міліцейський кашкет мало не впав на підлогу.

Чутно було, як у коридорі цокотить зубами сміливий Тренер.

— Маю порозмовляти зі сторожем, — сказала Марійка.

Але сторож був заспаний і злий. Його дуже образило те, що всі думали, ніби він проспав грабіжників.

— Я ані хвилики не спав! — говорив він так голосно, що у Марійки заболіли вуха. — Я ніколи в житті не спав на посту! О пів на дванадцятку я зачинив двері ключем і сів перед дверима дивитися телевизор... А коли телепрограма закінчилася, почав читати газету. І до сьомої ранку, коли перші відвідувачі прийшли робити зарядку, я не заплющив очей!

І сторож став довго і обурено сякати в хустинку.

— З пів на дванадцятку до сьомої, — зітхнув Майор Міліції. — Ні, часу грабіжники мали цілком достатньо...

— Я не чув жодного звуку! А це значить, жодного звуку не було! — закричав сторож, і Марійка вирішила дати йому спокій, щоб зайвий раз не засмучувати.

Вона вийшла надвір, на ганок. На ганку стояв Тренер і нервово палив.

— Не засмучуйтесь так, — сказала йому Марійка. — Зрештою, м'ячі і тренажери — не головне в житті. Попросіть людей, які ходять до вас у зал, — хай вони поки що самі принесуть якісь гантелі, скакалки і килимки.

— Ні, — мовив Тренер і захитав головою. — Вони вже приходили... Подивилися на цей зал і сказали: справи нечисті. Так і сказали! І сказали: ми більше ніколи не ходитимемо сюди. Ми підемо до інших спортзалів. Тут не залишимося, навіть коли придбаєте нові тренажери. Тут страшно.

* * *

— А що таке “справи нечисті”? — спитала Марійка Майора Міліції, коли вони поверталися в машині.

— Так кажуть, коли не можуть пояснити, що сталося, — озвався Майор неохоче. — Коли не можуть пояснити, як це було насправді, то починають брехати про нечисту силу...

— Я не вірю в нечисту силу, — сказала Марійка.

— Я також не вірю, — мовив Майор. — Але чомусь, коли я вперше ввійшов до цього спорожнілого спортзалу, мені стало страшно.

— Мені також, — сказала Марійка.

— І чомусь усі люди, які ходили до спортзалу займатися фізкультурою, тепер нізащо не хочуть туди повертатися, — додав Майор.

— Не подобається мені це все, — сказала Марійка задумливо.

* * *

Настав вечір, а Марійка все не могла заспокоїтися. Усе думала про пограбований спортзал, і про те, кому знадобилося одразу стільки спортивних речей, і як їх змогли потягти,

коли і вікна, і двері було зачинено. І ще вона думала про плями на підлозі і на стелі і про те, чому злякався Тренер, адже спортсмени зазвичай хоробрі...

— Марійко, час спати, — сказала мама.

Цієї миті кватирка, дзенькнувши, розчинилася навстіж, і в неї влетів футбольний м'яч.

— А-а-а! — закричала Марійка.

М'яч, на щастя, нічого не розбив, а просто закотився в куток.

— Неподобство, — сказала мама. — Мало того, що вони до пізньої ночі грають у футбол, то ще й у вікна влучають! А якби розбили?!

Марійка нічогісінько не могла сказати — так вона налякалась.

Мама взяла м'яча, визирнула у кватирку і крикнула:

— Зараз міліцію викличу!

Ніхто не відповів. Мама викинула м'яча і зачинила кватирку.

— Ти стала занадто нервовою, Марієчко. І все через те, що пізно лягаєш спати. Іди мерщій чисть зуби на ніч!

Марійка почистила зуби і лягла, але довго не могла заснути. Їй усе здавалося, що цей м'яч, який влетів до них у кватирку, був із пограбованого спортзалу...

Батьки вже лягли спати, і в квартирі стало темно-темно. Раптом хтось тихесенько постукав у вікно: стук-стук-стук...

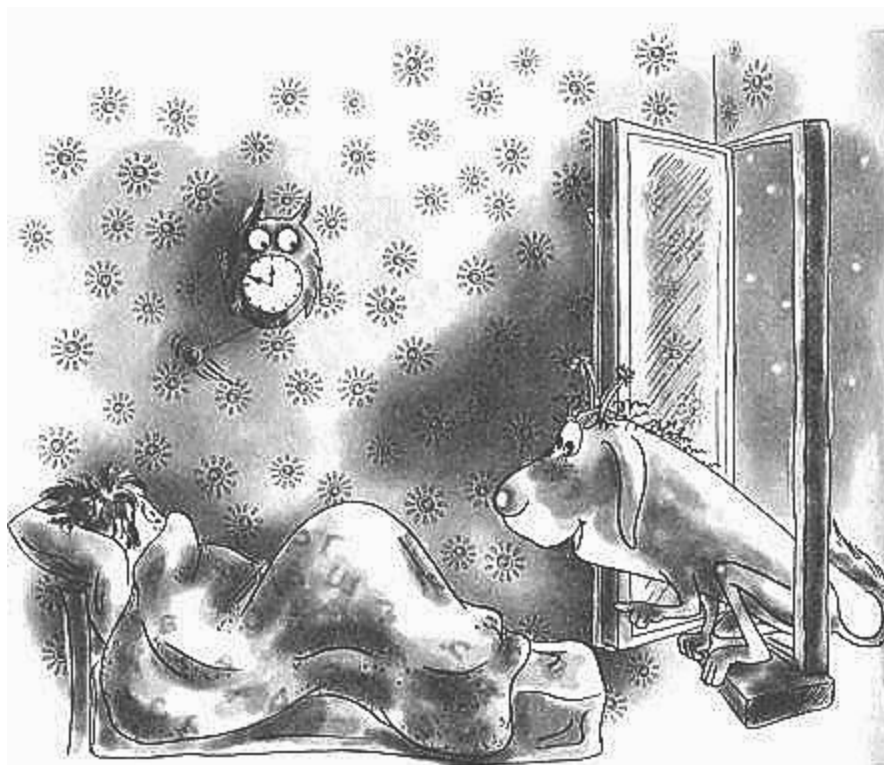
— А-а-а! Ма-а-а! — щосили закричала Марійка.

Прокинулися батьки. Увімкнули світло. Почали з'ясовувати, у чому річ.

— Це гілляка у вікно стукає, — сказав тато. — А коли ти не заспокоїшся і не спатимеш, я взагалі не дозволю тобі зустрічатися з Майором Міліції! І Майору скажу, що його розслідування на дівчинку погано впливають...

І знову всі повкладалися спати. Марійка лежала тихо-тихо. Вона знала, що тато, коли розгнівається, може таки виконати те, що обіцяв.

Марійка вже майже заснула, але у вікно знову постукали: стук-стук-стук... І воно прочинилося, і у вікні з'явилася морда звичайного Страховиська.

— Перепрошую, що так пізно, — мовило Страховисько. — Чи не тут мешкає відома дівчинка Марійка Михайлова?

Марійка так перелякалася, що не могла промовити і слова, окрім “Ц... ц... ц...”.

— Ще раз перепрошую, — ввічливо сказало Страховисько. — Чи не ви саме та Марійка? Це дуже важливо... Вибачте, що заважаю вам спати...

— А-а-а... — ледь чутно сказала Марійка. — Я-а...

— Річ у тім, — мовило Страховисько, — що сталося непорозуміння... Я маю тітоньку. Вона вреднюча. Це не тітонька, а справжнє чудовисько! Вона втовкмачила у свою жахливу голову, що вона гладка, і вирішила худнути... А мій жахливий дядечко порадив їй зайнятися спортом! Тоді моя тітонька винесла всі спортивні речі з того спортзалу, ви розумієте... Але вона не знає, що з ними робити! Вона ковтнула один тенісний м'ячик, і в неї заболів живіт. Вона загорнулась у волейбольну сітку, думає, це сукня... Та найсумніше те, що вона анітрішечки не схудла! Вдача в неї і без того була кепська, а тепер геть зіпсувалася і стала просто жахлива. Що робити? Мені казали, що тут мешкає дівчинка Марійка Михайлова, яка вміє знаходити відповіді на найскладніші питання...

— Т-так, — сказала Марійка, яка вже впоралася зі своїм страхом. — Усе з-зрозуміло. Це в-ваша шан-новна тітонька винесла зі спортзалу все споряд-дження?

— Так, — сумно мовило Страховисько. — Ми просили її не робити цього, але вона не послухалась... І що головне — вона точнісінько така гладка, як і була!

— Так от, — сказала Марійка і зовсім перестала боятися. — Я напишу вашій тітоньці на папірці кілька вправ на покращення фігури. А вона за це нехай усе поверне до спортзалу, все, як було!

— Чудово, — мовило Страховисько і звеселіло. — А ваші вправи допоможуть тітоньці?

— Обов'язково, — сказала Марійка. — Якщо робитиме їх щодня, ще й як допоможуть!

І вона швиденько написала на аркуші, вирваному з зошита: присідання — сорок разів, віджимання — сорок разів, стрибки — п'ятдесят разів, нахилання — тридцять разів, біг на місці — тисяча кроків!

— Дуже дякую, — сказало Страховисько.

— Нема за що, — мовила Марійка. — Я, чесно кажучи, трохи боюся страховиськ. Я

навіть думала, коли була маленька, що жодних страховищ не існує.

— Нічого дивного, — сказало Страховисько. — У нас теж ніхто не вірить у людей. Навіть ті, хто їх справді бачив, згодом кажуть собі: це здалося, це сон. Ось і ви прокинетесь завтра і подумаете — це сон...

— Ні, — заперечила Марійка. — Я так не подумаю!

І вона заснула. А коли прокинулася вранці, подумала з подивом: ну й дивний сон мені наснився!

І вона зателефонувала Майорові Міліції, аби перепитати, чи немає новин у справі пограбованого спортзалу.

— Це якого такого спортзалу? — спитав Майор. — Ніяких спортзалів ніхто не грабував. Тобі що, наснилося, Марійко?

— Так, — сказала Марійка і дуже здивувалася. — Певно, мені таки наснилося...

— Не дивись проти ночі мультики про черепашок-ніндзя, — додав Майор Міліції. Він дуже занепокоївся. — Твої нерви нам іще стануть у пригоді. Бережи себе, Марійко...

І Марійка пообіцяла йому не дивитися мультиків проти ночі.

* * *

Минув місяць, і Марійка зовсім забула про цю історію. Адже тут стільки всього відбулося: магазин іграшок пограбовано, а ще викрали переможця Міжнародної собачої виставки, пса на прізвисько Гарнір. І все це Марійка мала розслідувати!

І от якось Марійка витягла зі своєї поштової скриньки дивного листа. Він був увесь поплямований, наче хтось розлив бульйон, а відтак висушив. А одна ляпка була у вигляді сердечка.

“Дорога Марійко! — було написано у цьому листі. — Красно тобі дякую за твої вправи! Я робила їх щодня, і ось — тепер я найстрункіше страхіття на світі! Раніше я не вірила в людей, думала, що все це вигадки казкарів, щоб лякати дітей. А от зараз я не лише вірю, що люди існують, — я навіть знаю, що вони дуже розумні і доброзичливі!

Щастя тобі.

З повагою,

Жахлива тітонька”

Марійка про всяк випадок нікому не показувала цього листа. Мало що...

Марійка і паровозики

Якось Марійка пускала човники в калюжі. Була весна, і довкола текло чимало струмочків. Марійка ходила в гумових чоботях і, коли якийсь човник наштовхувався на мілину, допомагала йому паличкою.

Раптом прибігли хлопчачки з сусіднього двору і заходилися топтати Марійчині човники. Це були зовсім здичавілі хлопчиська. Вони сміялися, бризкалися брудною водою і нахабно дивилися на Марійку. Вони хотіли, щоб вона заплакала або побігла до мами, чи щось іще.

Марійка сказала одному з них:

— Коли твоя бабуся Єрмолаєва Валентина Тихонівна дізнається, що ти порвав куртку, тобі буде зовсім не смішно.

— Де, де я порвав куртку? — збентежився хлопчик.

— На спині, — сказала Марійка.

Хлопчисько зараз же побіг подивитися у дзеркало. А його товариш тим часом перестав топтати човники і спитав:

— А звідки ти знаєш його бабуся?

— У нього з кишені стирчить лист, якого вона йому наказала відіслати, а він забув. На листі написано адресу та ім'я.

— А слово “бабуся” теж написано на конверті?

— А головою подумати? — суворо спитала Марійка. — Хто міг дати йому листа? Мама, тато або бабуся. Але мами і тата рідко пишуть паперові листи. До того ж Валентина Тихонівна — підходяще ім'я для бабусі. Хіба не так?

— Ти усе брешеш, — сказав хлопчисько.

— Я ніколи не брешу, — заперечила Марійка. — Ти свої окуляри розбив чи просто соромишся їх вдягати?

Хлопчисько роззявив рота з подиву:

— А звідки ти знаєш, що я маю окуляри?

— Ти мружишся, коли хочеш щось розгледіти, — сказала Марійка. — І, до речі, на твоєму місці я б не списувала математику в сусідки по парті.

Хлопчисько так розгубився, що аж спитав:

— Чому?

— Бо в тебе очі вже трішки скошені вправо. Коли ти такий нерозумний, що не можеш сам розв'язати рівняння, попроси її щодня мінятися з тобою місцями. Тоді ти один день коситимешся вліво, а інший день — вправо, і твої очі будуть врівноважені.

Хлопчисько хотів був щось сказати — але враз зблід, затремтів і побіг геть так швидко, що його не зміг би наздогнати навіть учитель фізкультури. Марійка відразу зметикувала, у чому річ. Саме так — за її спиною стояв Майор Міліції.

— Що сталося? — запитала Марійка.

— Страшний злочин, — схвильовано відповів Майор. — Пограбовано «Дитячий світ». Вкрали найбільшу в місті іграшкову залізницю!

— Маю перевзутися, — сказала Марійка. — Я, здається, намочила ноги.

* * *

Міліцейська машина зупинилася біля універмагу «Дитячий світ». Скрізь товклися люди і казали одне одному: «Ви чули? Це жахливо! Яке зухвале пограбування!»

Зал іграшок було зачинено — покупців не пускали. Біля полиць із ляльками та конструкторами стояли бліді продавці. Сам директор магазину сидів, понурий, перед порожнім стелажем, на якому ще вчора стояла найбільша в місті іграшкова залізниця.

— Не можу повірити! — казав директор. — Шпали! Стрілки! Сто п'ятнадцять вагончиків! Сорок три паротяги! Станції! Мости! Тунелі! Семафори! Усьому кінець! Наш магазин закривається!

— Перепрошую, — сказала Марійка. — Але ж у вас залишилися ляльки і настільні ігри, і взагалі повнісінько іграшок. Чому ви так засмутилися?

— Дівчаткам аби ляльки, — зневажливо мовив директор магазину. — А те, що ця залізниця була нашою гордістю, ти розумієш?

— Але ж її міг хтось придбати! — не здавалася Марійка. — Тоді вам все одно довелося б з нею розпрощатися.

— Її ніхто не міг придбати! — вигукнув директор. — Вона задорога. Вона просто на вагу золота. Тому її і викрадено...

— До речі, — спитала Марійка, — а скільки залізниця важила уся разом?

Директор витяг із кишені калькулятор і довго щось підраховував.

— Вона важила тридцять кілограмів, — мовив він нарешті.

— Дякую, — сказала Марійка. — А оця штука? — І вона показала на величезний вазон з квітами, що стояв у кутку для краси.

— Не знаю, — відповів директор.

Марійка повернулася до Майора. Майор зрозумів її без слів і зараз же наказав молодому міліціонерові підняти вазон. Міліціонер, крекчучи, відірвав вазон від підлоги.

— Тут всередині земля, — сказав міліціонер. — І усе це разом, напевне, важить кілограмів сорок.

— Отже, — сказала Марійка задумливо, — злочинців було або двоє, або один, але досить сильний... А тепер, будь ласка, попросіть усіх сторонніх піти з місця злочину, бо слідство шукатиме сліди.

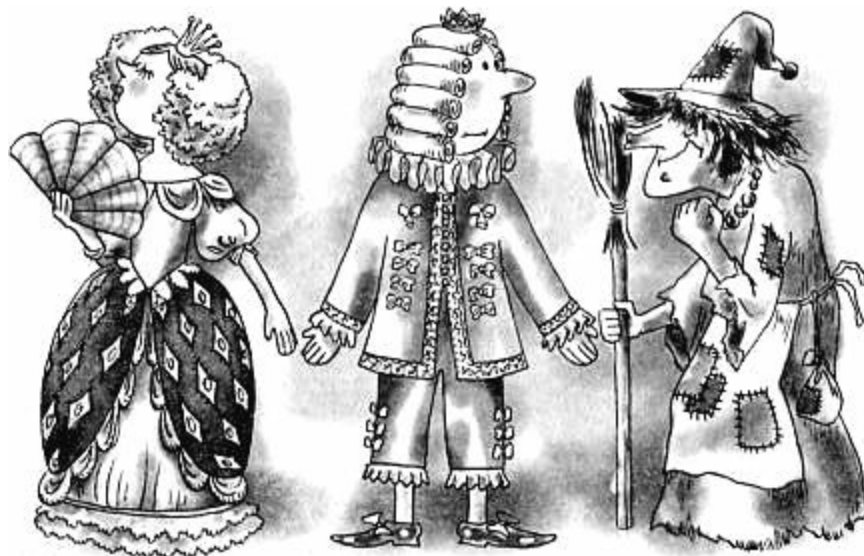
Сторонні пішли. Марійка, як завжди, витягла з портфеля збільшувальне скло і заходилася повзати навпочіпки, видивляючись сліди. Майор дуже хвилювався — він ходив за Марійкою назирці і мало не наступав їй на руки.

— Ну як? — спитав він, коли Марійка підвелася.

— Злочинець був один, — сказала вона серйозно. — А зараз ходімо до входу в універмаг. Щойно вони вийшли з універмагу, як люди, побачивши Майора, кинулися до нього із запитаннями:

— Ну як, знайшли?

— Як просувається слідство?

Майор спинився, щоб їм відповісти, а Марійка, у якої ніхто й гадки не мав про щось питати, підійшла до вітрини і стала її розглядати.

Це була чудова вітрина. У ній стояли механічні манекени завбільшки з людину: принцеса і відьма, король і пірат, і навіть детектив Шерлок Холмс, а поруч з ним — манекен

грабіжника у смугастих штанях і чорній масці. Принцеса обмахувалася віялом, відьма погрожувала кулаком, король крутив головою, а пірат підносив гніт до великої гармати (щоб вистрілити зі старовинної гармати, треба піднести до неї запалений гніт так, як сірника підносять до газового пальника). Грабіжник не рухався. Над його головою було прибито гвіздками фанерну синю хмарку.

— Вони всі електричні? — спитала Марійка хлопчика, який стояв поруч і також розглядав манекени.

— Угу, — сказав хлопчик. — Я тут поруч мешкаю і завжди дорогою зупиняюсь на них подивитися.

— А що робить цей грабіжник? — спитала Марійка.

Грабіжник якимось дивно горбився, а його руки, не знати чому, торкалися плеча так, ніби він чухався.

— О-о, — сказав хлопчик, придивившись. — У нього раніше на спині був мішок із пограбованим. Він, розумієш, пограбував — і ніс здобич додому. А тепер мішок кудись подівся. Мабуть, переоформлюють вітрину.

— Цікаво, — сказала Марійка.

Майор Міліції тим часом вже захрип, умовляючи людей не хвилюватися і розходитися по домівках. Марійка підійшла до нього і потягла за рукав:

— Ходімо. Я маю з кимось поговорити.

* * *

Прибиральниця була вже зовсім старою жінкою. Вона страшенно переймалася пограбуванням, що сталося в універмазі:

— Наш сторож так перехвилювався, що попав до лікарні. Він дуже чесна людина і завжди сторожить магазин що є сили. Тепер він вважає себе згн'ябленим через те, що саме на його чергуванні злодій зміг потрапити всередину.

— Скажіть, будь ласка, — сказала Марійка, — коли ви сьогодні зранку прибирали магазин, ви не знайшли якесь незвичне сміття?

— Ні, — відповіла прибиральниця. — Скрізь було чисто, жодних слідів зламу... Всі замки на місці... Хіба що під сходами валялася ціла купа пінопласту.

— Чого? — перепитала Марійка.

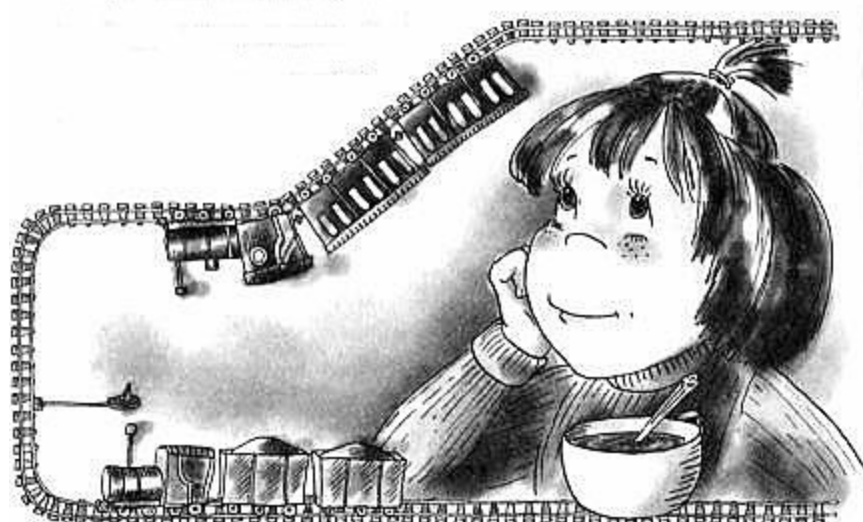
— Знаєте білий матеріал, що називається пінопластом? Він легкий, м'який і дуже легко ламається. Його використовують, коли пакують ламкі речі, наприклад, магнітофони, щоб у дорозі ці ламкі речі не побилися. У будь-якому магазині завжди повнісінько пінопласту, але кидати його попід сходами — просто свинство. Я вже сказала директору про це неподобство.

— Дякую, — сказала Марійка. — Перекажіть вашому сторожеві, щоб не переймався так. Злочинці бувають настільки хитрими, що навіть найчеснішому охоронцеві не завжди вдається їх помітити.

* * *

— Сто п'ятнадцять вагончиків, — казала Марійка мрійливо. — І сорок три паротяги... Щиро кажучи, Маріванівно, якби я мала таку залізницю, я б і до школи не ходила.

— Може, й добре, що у тебе немає такої залізниці, — сказала Маріванівна.

Марійка зітхнула:

— І ось що цікаво... У цьому залі повнісінько іграшок. Там такі конструктори! Там ляльки в окулярах розмовляють, і до них іще додається сила-силенна вбрання. Там машинки, керовані по радіо. Справжнісіньке багатство! Коли ти вже заліз до магазину, — чого було не взяти щось трохи легше? Ні, він витрачає час, ризикує, що його помітять, збирає усі ці шпали, стрілки, семафори... А потім тягне усі тридцять кілограмів на власній спині. Нащо?

— Пий чай, — запропонувала Маріванівна.

— Я бачу лиш одне розумне пояснення, — сказала Марійка, обережно розжовуючи трояндову пелюстку, що втрапила їй у ложку варення. — Він з самого початку хотів узяти саме цю залізницю... Маріванівно, ви дозволите мені сьогодні подивитися фотографії?

Маріванівна по черзі витягла з шафи сто — або й більше — випускних дитсадкових альбомів. Вони разом з Марійкою сіли посеред кімнати на паласі і почали їх гортати.

— Хто цей хлопчик з паровозиком? — спитала Марійка, вказуючи на одну дитину.

— Це Олежко Грушко, — сказала Маріванівна. Він, хоч і сфотографований з паровозиком, понад усе любив літаки. І, коли виріс, став льотчиком і тепер щотижня літає за кордон до Франції та Сингапуру.

— А оцей хлопчик, із вантажівкою під пахвою?

— Це Дмитрик Романець. Він був дуже чесним і щедрим хлопчиком і, звичайно ж, ставши дорослим, не грабував би магазин.

— А це хто?

— А це Сашко Щупак. З ним було чимало клопоту. Він навіть бив собак. Його так і не пощастило перевиховати.

— Він зависокий, — мовила Марійка, розглядаючи світлинку.

— Прошу?

— Цей Щупак також не міг пограбувати універмаг, бо, ось погляньте, він найвищий у групі. А грабіжник був середній на зріст.

— Як ти знаєш?

— Вирахувала, — коротко мовила Марійка. І глибоко зітхнула. — Ну що ж, поки нічого не виходить... Спробуємо інакше.

Наступного ранку в усіх газетах з'явилося велике оголошення: "Старовинні паровозики для дитячої залізниці. Розвідні мости. Тунелі з ліхтариками. Фігурка стрілочника, що ходить і махає руками, на батарейках. Продаю недорого".

Удень у квартирі Марійки Михайлової пролунав дзвінок.

Марійка зараз же зателефонувала Майорові:

— Ключув! Він ключув. Він подзвонив мені і призначив зустріч. Мало йому вкрадених паровозиків — він хоче ще й стрілочника на батарейках!

— Ну ж ми йому й дамо! — радісно мовив Майор Міліції.

Вони приїхали за зазначеною адресою й подзвонили у двері. Їм відчинила жіночка у фартусі.

— Міліція, — суворо проказав Майор. — Де злочинець?

Жінка перелякалася.

Коли Марійка з Майором та міліцією увійшли до квартири, то побачили, що скрізь тягнуться іграшкові шпали. На шафах, на книжкових полицях, на підлозі і на підвіконні — скрізь стояли паровозики з вагонами. Посеред кімнати був міст, біля нього сидів якийсь громадянин у халаті і з переляканим обличчям.

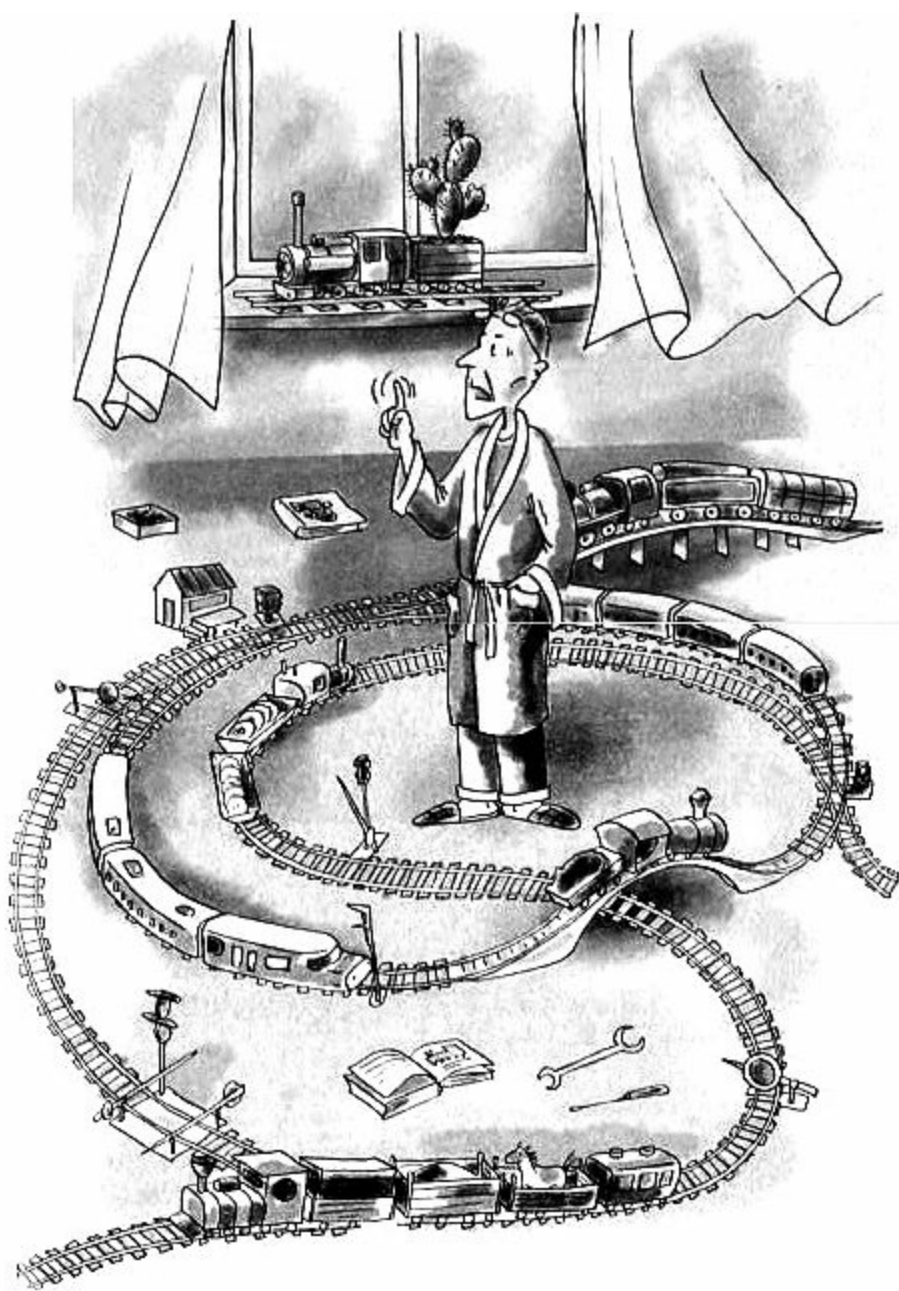
— Вас заарештовано, — сказав Майор Міліції, — за крадіжку ось цієї залізниці.

Тоді чоловік у халаті підвівся і вимовив із сильним акцентом:

— Перепрошую! Я не розумій! Я дипломат і залізницю не кради! Я її усе життя збираю шматочками, я кожен шпалу чесно купував!

Марійка додивилася до його залізниці — і сильно почервоніла. Так почервоніла, що їй навіть стало жарко.

— Це помилка, — сказала вона Майору. — Погляньте — його залізниця давня, усі паровозики різних років. Він просто колекціонер.

— Я колекціонер, — мовив чоловік у халаті. — Я коли був ось такий, — і він вказав на Марійку, — вже почав потяги збирати. А ви негарно! Я до вас у хату не приходив і дурниць не казав. Я брехливих оголошень у газеті не давав.

— Вибачте, — сказала Марійка. Вона була такою червоною, що, здавалося, от-от розплавиться.

Вони вийшли з квартири і довго мовчали. Марійка втупилася у підлогу.

— Їдьмо, я відвезу тебе додому, — сказав Майор Міліції.

— Їдьмо, — із сумом погодилася Марійка.

Та коли вони вже під'їжджали до Марійчиного будинку, вона враз підстрибнула на сидінні і закричала:

— Ні! Не додому! У залізничне депо, швидше!

— А чи варто? — засмучено спитав Майор Міліції.

Та Марійка так на нього глянула, що він не наважився заперечувати.

Залізничне депо — це місце, де зберігаються усі справжні потяги. Їх там ремонтують, заправляють паливом, під'єднують до них вагони і передають машиністам.

Керівник депо був дуже пихатим і Марійки спершу не помітив. Та Марійка не образилась — адже вона задалегідь розповіла Майорові Міліції, які запитання треба ставити.

— Так, — бундючно сказав керівник депо. — Справді, до нас час від часу приходять люди, які хочуть стати машиністами. У цьому немає нічого дивного, адже бути машиністом почесно.

— А чи буває, що ви не приймаєте цих людей? — спитав Майор Міліції.

— Звичайно, — відповів керівник з іще пихатішим виглядом. — Адже не кожен гідний бути машиністом. Це велика відповідальність. От, скажімо, Максимів приходять до нас удруге. А Котенко приходять вдесьте і все канючить: візьміть мене машиністом! Але Котенко нам не підходить. Не візьмемо.

Марійка хотіла була щось спитати, але в цей час за вікном засвистів гудок якогось паротяга, і водночас задзвонив телефон на керівниковому столі, і водночас у дверях з'явився міністр транспортного господарства, який саме приїхав у важливих справах. Керівник депо просто надувся з пихи, і Марійці з Майором довелося піти.

— Приходьте завтра! — сказав їм керівник депо. — Зараз, на жаль, я не можу вам нічим допомогти!

— Куди тепер? — похмуро спитав Майор Міліції. — Додому?
— Ні, — рішуче мовила Марійка. — До Маріванівни.

* * *

— Що з тобою, Марійко? — спитала Маріванівна. — Ти як у воду опущена — бліда і сумна!

— Маріванівно, — сказала Марійка, — прошу вас, покажіть мені ще раз альбоми.

Маріванівна не стала ні про що питати, а лише витягла альбоми з шафи. Марійка знову заходилася їх розглядати. Минула ціла година, у Маріванівни тричі закипів чайник, але Марійка все не підводила голови.

— Нічого не сходиться, — бурмотіла вона. — Що я скажу Майорові Міліції?

— Чи я можу якось допомогти? — спитала добра Маріванівна.

— Ось ця дівчинка, — Марійка показала на фото. — Як її звать?

— Оксанка Котенко.

— Котенко?! Вона має брата?

— Ні, вона у батьків одна.

— Не сходиться, — знову забурмотіла Марійка. — А чому на цій фотографії у всіх дівчаток ляльки в руках, а в неї — спортивна гиря?

— Оксанка завжди пишалася своєю силою. Вона і справді була дуже сильна. Гамселила хлопців так, що вони її боялися.

— Коли б вона не була такою високою, — промурмотіла Марійка.

— Але ж вона стоїть на лавці, — сказала Маріванівна.

— Що?

— Фотограф поставив Оксанку на лавку, щоб світлина вийшла кращою. Тут, на знімку, лавки не видно. Вона внизу.

— Маріванівно, — промовила Марійка, — як я вас люблю...

* * *

Того ж дня колишню дівчинку, а нині понуру широкоплечу тітку Ксенію Петрівну Котенко затримала міліція. В її хаті знайшли вкрадену з універмагу іграшкову залізницю, що важила тридцять один кілограм, і великий, дуже міцний мішок. В універмазі всі страшенно раділи. Директор власноруч зібрав залізницю на великому прилавку і тепер милувався, як чудово їдуть вагончики, як блимають семафори і клацають стрілки.

— Марійко! — сказав Майор Міліції. — Що ти хочеш, щоб я придбав тобі в цьому універмазі? Вибирай на полицях усе, що забажаєш, лиш розкажи мені, як тобі пощастило викрити злочин!

— Дуже просто, — мовила Марійка, розглядаючи цілісіньку шеругу ляльок Барбі. — По-перше, я запитала у себе: як грабіжник потрапив до магазину? Зручніше за все, подумала я, сховатися десь і дочекатися, доки всі відвідувачі підуть і двері буде зачинено. Але де сховатися? Адже сторож, певно, перевіряє усі закапелки... І саме тоді я побачила манекенів на вітрині. Один із них був грабіжник у масці, але без мішка...

Тоді я все зрозуміла. Напередодні пограбування справжній злочинець одягнув такі ж смугасті брюки і чорну маску, що й грабіжник-манекен, проліз на вітрину і стояв там, аж поки зачинили універмаг. Уже тоді я зрозуміла, що ця людина не дуже висока на зріст — інакше вона впиралася б головою у фанерну хмару...

Коли універмаг зачинили і запала тиша, живий грабіжник пішов із вітрини, відібравши при цьому торбу у грабіжника-манекена. У мішку був пінопласт — адже насправді бідний манекен нікого не грабував, він лише велика електрична лялька... Справжній злодій висипав пінопласт під сходами, пройшов до іграшкової зали і поклав у мішок залізницю. Вона була дуже важкою, але порушник був сильним...

Отут я помилилася. Я вирішила, що грабіжник — неодмінно чоловік. І тому не звертала жодної уваги на фотографії дівчаток в альбомах Маріванівни. А ще й ця невдача з колекціонером...

Я вже думала назавжди полишити розшукову роботу і зайнятися ліпленням чи шиттям!

Тут Марійка усміхнулася і взяла з полиці механічного цуцика, який вмів гавкати, їсти і ходити в туалет.

— І що ж далі? — спитав Майор Міліції.

— Далі я подумала: нащо дорослій людині іграшкова залізниця? Могло бути сто причин:

вона, наприклад, могла мати розпеченого сина. Або хотіла її продати. Або ще що... А що коли, подумала я, ця людина вкрала собі найбільшу в місті іграшку тому, що справжні паротяги їй ніхто не довіряє?

Тоді ми поїхали в депо, і нам знову не пощастило: шойно керівник депо назвав прізвище Котенко, задзвонив телефон і з'явився міністр. Якби міністр з'явився на хвилину пізніше, ми б устигли почути, що Котенко — не чоловік, а жінка, яка хоче бути машиністом, але їй відмовляють!

Марійка перевела подих, розглядаючи магнітний конструктор з миготливими лампочками з боків і фонтанчиком у центрі.

— Та все ж таки ти здогадалася! — захоплено сказав Майор Міліції.

— Здогадалася, — мовила Марійка скромно. — Бо у дитячому садку я не билася з хлопчиками, а товаришувала з ними. Це куди корисніше.

І вона заходилася роздивлятися іграшкове немовля у візочку.

— А я, коли був у дитячому садку, не дружив із дівчатками, — зізнався Майор Міліції. — Я думав, вони дурні.

Марійка усміхнулася.

— Оксанка Котенко з самого дитинства хотіла водити потяги. Вона вирішила, що їй не беруть у машиністи тому, що вона жінка. І вона вирішила зробити, як їй здавалося, найбільш чоловічий вчинок — пограбувати... А оскільки вона мріяла про потяг, то й вибрала залізницю — аби хоч погратися у водія потяга... Усе це дуже сумно, Майоре. Шкода, що я не зустрілася з Ксенією Петрівною раніше. Я сказала б їй, що справжня чоловіча робота — не коїти злочини, а викривати їх...

— Коли ти виростеш, то будеш детективом, — упевнено сказав Майор Міліції. Марійка похитала головою:

— Коли я виросту, я буду вихователькою в дитячому садку. Як Маріванівна. Майор Міліції трохи зашарівся.

— То що тобі придбати? — спитав він, аби приховати ніяковість. — Ось цього гумового малюка у візочку?

— Ні, — поміркувавши, відповіла Марійка. — Купіть мені, будь ласка, ось цього іграшкового пістолета.

І Марійка весело засміялася, дивлячись, як дивується Майор.

Марійка і зниклий Гарнір

Якось у неділю тато попросив Марійку піти до фотокрамниці, де проявляють плівки, і забрати віддруковані світлини.

— А хіба в неділю фотодрук працює? — здивувалася Марійка.

— Той, що на розі, не працює, — сказав тато. — А той, що через дорогу, — працює.

Тоді Марійка послухалася і збігала по світлини. На фото все вийшло чудово: і мама, і тато, і Марійка, і звірі в зоопарку, куди вони ходили тієї суботи. Марійка саме валялася на дивані й розглядала світлини, як під вікном засигналіла міліцейська машина.

— Марійко! — закричав знизу Майор Міліції. — Швидше виходь! Скоєно стра... — І замовк, бо не можна розголошувати міліцейські таємниці на усенький двір.

Марійка хутко вдяглася і збігла сходами.

— Що сталося?

— Викрадення, — сказав Майор Міліції. Він був дуже блідий.

— А що викрадено?

— Не що, а кого, — відповів Майор Міліції. — Коли викрадено “що”, це називають грабунком або крадіжкою. А коли викрадення — це означає..

Марійка перелякалася:

— Невже викрадено людину?

— Викрадено Гарніра, — мовив Майор Міліції дуже тихо. — Це багаторазовий чемпіон собачих змагань. Його викрадено просто з виставки. Усі міліцейські підрозділи міста підняли за тривоною.

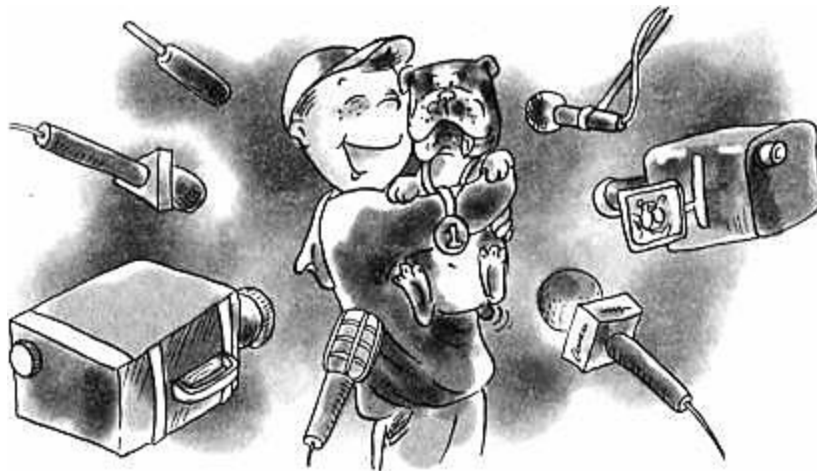
— Їдьмо! — сказала Марійка.

Але перш ніж сісти в машину, вона задерла голову і гукнула мамі, яка саме дивилася у вікно:

— Мамо! Я на завданні!

— Щоб на вечерю повернулася! — гукнула мама у відповідь.

На собачій виставці саме відбувалася церемонія нагородження. Це означає, що найкращим собакам давали медалі. Головним переможцем серед усіх порід було визнано бульдога на кличку Принц. Довкола Принца та його господаря юрмилися газетярі й телевізійники з камерами, їм трохи заважали міліціонери, які намагалися знайти в натовпі бодай когось, хто бачив, хто і як викрав бідолашного Гарніра.

Осторонь цієї штовханини стояв дуже блідий чоловік з повідцем у руках. Це був господар Гарніра. З усього було видно, що він от-от заплаче.

— Чому міліція нічого не робить? — спитав він Майора Міліції, щойно його побачив.

— Міліція робить усе можливе, — суворо відказав Майор. — Ми шукаємо свідків.

— Ви мусите заарештувати Принца та його господаря! — вигукнув блідий чоловік із повідцем. — Бо усім, навіть цій маленькій дівчинці, — він показав на Марійку, — має бути зрозуміло, що це вони влаштували викрадення! Адже якби Гарнір був тут — він би став переможцем виставки, а не цей Принц!

— Я перепрошую, — сказала Марійка, — але як господар Принца міг викрасти Гарніра,

коли він увесь час був тут, на виставці, у всіх на очах?

Чоловік із повідцем на хвилинку замислився.

— Він міг намовити когось, — сказав він нарешті. — Когось іншого. Аби той прийшов і викрав Гарніра. Адже Гарнір такий малюсінський — його можна носити хоч і в дамській сумочці, і ніхто не помітить!

— А де були ви, коли Гарнір пропав? — спитала Марійка.

— Я на хвилику відійшов по собачий корм, — сказав господар Гарніра. — Мій пес дуже примхливий.

Він відмовився їсти перепелячу печінку з вітамінами. А мені сказали, що на собачій ятці продають особливий корм із Австралії. Коли я повернувся, клітка, де сидів Гарнір, була вже порожньою!

І господар з відчаєм показав Марійці крихітну клітку з червоного дерева. Клітка стояла на великому столі, а довкола лежали подушечки із собачими медалями — цих медалей було, певно, сто штук.

— Дуже цікаво, — мовила Марійка. — А якої породи був... тобто якої породи ваш Гарнір?

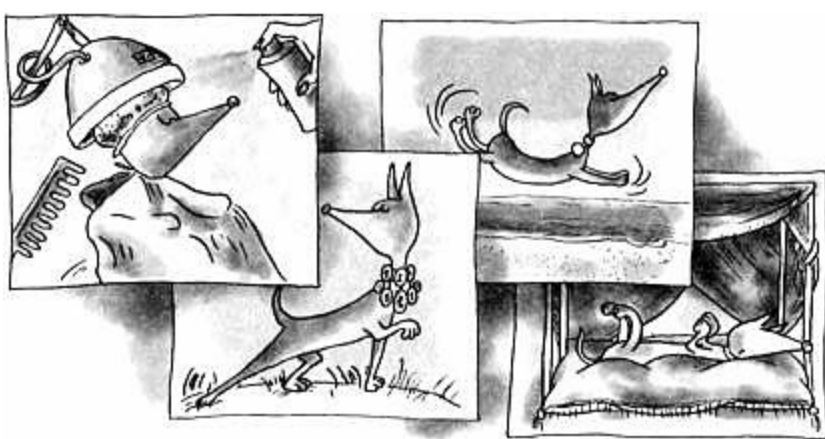
— Гарнір — заливайський тер'єр, — гордо сказав чоловік із повідцем. — Собак такої породи більше немає у місті, він єдиний! Звичайно, він усім заважав — адже не було іще собачого змагання, на якому Гарнір не отримав би головного призу. — І він обурено поглянув на Майора. — Напевно, міліція вже змовилася з викрадачами. Або, можливо, міліція просто дуже дурна і не розуміє, що злочинцем є той, кому злочин ви-гід-ний!

Майор Міліції нічого не сказав, лише спохмурнів і подивився на Марійку. А Марійка спитала, мовби нічого й не було:

— Скажіть, будь ласка, у вас є його фотографія?

Чоловік тут-таки витяг з-за пазухи цілий фотоальбом. На усіх знімках був той самий рудуватий цуцик, крихітний, завбільшки з рукавичку. Його сфотографували справа і зліва, спереду і ззаду, коли біжить і як спить, на килимку і на траві, у ванній, у перукарні, і ще взимку — Гарнір стояв на сніговій гірці в комбінезоні, капелюсі та черевиках.

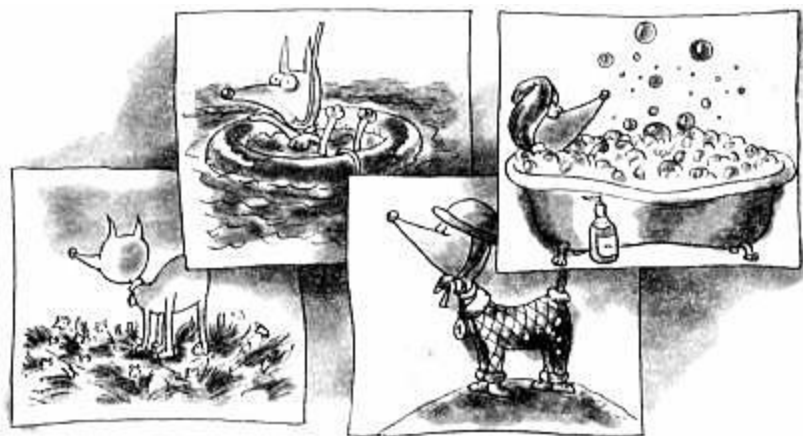
— У мене вдома сто таких альбомів, — сказав господар. — Мій Гарнір обожнює фотографуватися. Варто йому почути “Зараз вилетить пташка!”, як починає скавуліти і дзявкати. І ще він вимагає, щоб я показував йому фотографії. Не засинає ввечері, доки не перегляне усього альбому... Він такий ніжний! Він легко застуджується! Він боїться великих кімнат, котів, мух, телевізора, галасу, яскравого світла... Вони його замучать! Мій сердешний Гарнір!

І він заплакав так, що аж сльози закрапали на фотографії.

Тим часом людей довкола ставало щораз менше. Виставка скінчилася, люди і собаки йшли додому.

Збоку два міліціонери розмовляли з господарем Принца. Бульдог Принц стояв поруч. Він мав дуже гордий вигляд. Він так повертався, щоб усі бачили його нову золоту медаль на грудях.

Марійка підійшла послухати, про що вони говорять.

Господарем Принца був хлопчина, трохи старший за Марійку. Схоже, він навчався у п'ятому чи шостому класі.

— Я й гадки не маю, — казав він засмучено і розводив руками. — Ми не збиралися нікого викрадати! Коли мені сказали, що викрали гарнір, я спершу вирішив, що це трапилося в їдальні... Ви розумієте? Гарнір — це ж їжа, що лежить на тарілці разом з котлетою чи м'ясом. Пюре, наприклад, чи вермішель. От я й вирішив, що з їдальні вкрали каструлю з вермішеллю...

— Дозвольте мені з ним поговорити наодинці, — мовила Марійка до міліціонерів.

Вони обидва вже знали, що вона не просто дівчинка, а відома Марійка Михайлова. Тому вони відійшли без жодного слова.

— Скажіть, будь ласка, — серйозно спитала Марійка у цього незнайомого хлопчика, — що понад усе любить їсти ваш Принц?

— Згущене молоко, — мовив хлопчик.

— А чим ви його годуєте щодня?

Хлопчик замислився:

— Ну, м'ясом... Ковбасою... Супом, кашею, картоплею...

— Зрозуміло, — сказала Марійка. — Останнє запитання: як ви вважаєте, що смачніше на гарнір — пюре чи пшоняна каша?

— Пюре, звичайно, — відповів хлопчик. — А ще вермішель із соусом.

— Дякую, — сказала Марійка. — Я більше не маю питань.

Вона підійшла до Майора Міліції і мовила:

— Хибний слід. Господар Принца непричетний до викрадення.

— Як ти дізналася? — спитав Майор.

Проте Марійка лиш стомлено похитала головою:

— Не гаймо часу... Мені потрібен детальний план собачої виставки.

* * *

Звечоріло. Марійка подзвонила додому і сказала мамі, що повечеряє просто в міліції.

Люди в місті відпочивали — адже була неділя. Усі йшли в кіно, або на танці, або до кав'ярні, або просто погуляти. Тільки Марійка з міліціонерами не могла відпочивати: вони мусли викрити злочин!

У великій кімнаті на великій дошці було намальовано план собачої виставки. Місце, де сидів викрадений Гарнір, позначили хрестиком.

Марійка сиділа за столом міліцейського керівника. Керівник стояв перед нею і звітував про виконану роботу:

— Ми не знайшли жодного свідка. Тобто ми знайшли людей, які бачили Гарніра на його місці. І знайшли людей, які бачили, що Гарніра нема. Але ніхто — ніхто! — не помітив, куди він подівся. Він наче розтанув у повітрі!

— Ми про всяк випадок вирішили прослуховувати телефон господаря Гарніра, — сказав Майор Міліції. — Раптом викрадач подзвонить і скаже, щоб йому принесли грошей. Тоді ми зразу ж визначимо, звідки він телефонує, приїдемо і заарештуємо його і врятуємо Гарніра... Ось тільки викрадач досі не дзвонив. Дзвонила бабуся.

— Яка бабуся? — спитала Марійка. — Викрадачева?

— Бабуся Гарнірового господаря... І більше ніхто не дзвонив.

— Це безнадійна справа, — з відчаєм мовив молодий міліціонер. — Ми не маємо жодного речового доказу! Ані сліду! Ані свідка! Ми ніколи не знайдемо цього собаку...

У міліцейському дворі вервечкою стояли десять міліцейських машин. Марійка сіла навпочіпки і тихенько свиснула. Зараз же з-під машин вилізли Бровко, Сірко і Кудлань —

брудні, веселі, з хвостами-бубликами.

Марійка витягла з портфеля пакунок із собачим кормом, привезеним з виставки. Собаки зі здивуванням гризли корм, наче дивину, а Марійка дивилася на них, бурмотіла собі під ніс і хитала головою.

— Що ти робиш? — спитав Майор Міліції у неї за спиною.

— Я думаю, — сказала Марійка. — Я думаю... Он воно як, — і Марійка випросталась. — Їдьмо зараз до моєї подружки Іринки Лопаткіної.

— Нащо?

— Не ставте дурних запитань, — суворо сказала Марійка.

* * *

Батьки Іринки Лопаткіної були дуже невдоволені з того, що Марійка з міліцією з'явилися так пізно. Іринка вже вилізла з ліжка — в піжамі і заспана.

— Покажи мені, будь ласка, сьогоднішній номер дуже свіжої газети, — попрохала Марійка.

— На столі лежить, — здивовано відповіла Іринка.

Марійка підійшла до столу й побачила газету. На першій сторінці було написано: “Усі найсвіжіші новини!” Просто під цим написом був інший: “Собачу виставку затьмарило викрадення!” І велика фотографія Гарніра, зроблена там-таки, на виставці, — Марійка впізнала клітку з червоного дерева, і впізнала Гарніра, і впізнала медалі на подушечках. На фотографії не було жодного людського обличчя: у центрі був Гарнір з медалями, обабіч — чийсь руки, лікті, піджаки і сорочки, чиясь сумка, чийсь великий фотоапарат — видно було, що люди купчилися, аби подивитися на єдиного в місті заливайського тер'єра.

Під фотокарткою було написано: “Це останній знімок чемпіона, зроблений прямо перед викраденням”.

— А ти, Марійко, не знайшла іншого часу, щоб газету почитати? — суворо спитала Іринчина мама.

— Зараз-зараз, — промурмотіла Марійка, немов зачарована.

Окрім фотографії, на першій сторінці газети були інші новини: “У зоопарку народилося слоненя”, “Опівдні над містом літав дирижабль”...

— Ну звичайно! — пробурмотіла Марійка. — Як же я зразу не здогадалася!

Прихопивши газету, вона помахала рукою Іринці та її здивованим батькам, і збігла сходами донизу так швидко, що Майор за нею ледве встигав.

Була вже одинадцята вечора. Марійчина мама сварилася по телефону, чому Марійка досі не в ліжку. І при цьому вона дуже гнівалася на Майора Міліції:

— Неподобство! У неділю пізно ввечері дитині не дають відпочити!

— Нам пощастило, що сьогодні неділя, — казала Марійка. — І пощастило, що вже пізно. У нашому місті, певно, є тисяча місць, де проявляють плівки і друкують фотографії. Або дві тисячі. Але в неділю ввечері майже всі вони зачинені, ось у чому наше щастя!

— Не розумію, — сказав Майор.

— Скоро збагнете, — пообіцяла Марійка.

Вони їхали містом і заїжджали до кожної крамнички, де ще друкувалися фотографії. І скрізь Марійка питала те ж саме:

— Вам сьогодні не приносили фотоплівку із ось таким собакою?

І показувала фотографію Гарніра.

Скрізь говорили:

— Ні. Ідть, ми вже зачиняємося.

І тільки в одному місці дівчина за прилавком раптом мовила:

— Заждіть-заждіть... Так, сьогодні нам принесли на проявку і друк цілих двадцять фотографій із цим собакою. Але замовник ще не приходив, щоб їх забрати.

— Мерщій! — гукнула Марійка. — Влаштуймо тут засідку!

Щойно міліція встигла сховатися, як двері крамниці відчинилися, й увійшов молодик з великим фотоапаратом на грудях. Фотоапарат був у футлярі.

— Я прийшов по свої фотокартки, — звернувся він до дівчини за прилавком.

І зараз же його оточила міліція на чолі з Майором.

— Вас заарештовано, — сказав Майор, — за підозрою у викраденні заливайського тер'єра на кличку Гарнір!

— А які у вас докази? — спитав парубок, який швидко оговтався від здивування.

— Ось ці фотокартки, — сказав Майор. — Ви фотографували Гарніра, і ви його викрали!

— Так, я його фотографував, — спокійно відповів парубок. — Хіба не можна? Але я його не викрадав! Це був хтось інший.

І він переможно поглянув на Майора. А Майор — і всі міліціонери — подивилися на Марійку.

І від їхніх поглядів Марійка зачервонілася.

— Зачекайте, — сказала вона, хвилюючись. — Зараз будуть докази.

І вона повернулася до парубка з фотоапаратом:

— А чому, скажіть, ви друкуєте фотографії з таким поспіхом? Просто у неділю ввечері, коли майже всі пункти зачинено?

— У мене така звичка, — сказав парубок. — Що зняв, те відразу ж і друкую. Хіба не можна?

Міліціонери знову подивилися на Марійку. І вона зашарілася ще дужче.

— Як ми могли покластися на дитину? — мовив один міліціонер.

— Це у всьому Майор винен, — сказав інший. — Він занадто їй довіряв!

— Марійко, не засмучуйся, — сказав благородний Майор. — Кожен із нас може помилитися...

— Отже, я вільний? — спитав парубок із фотоапаратом.

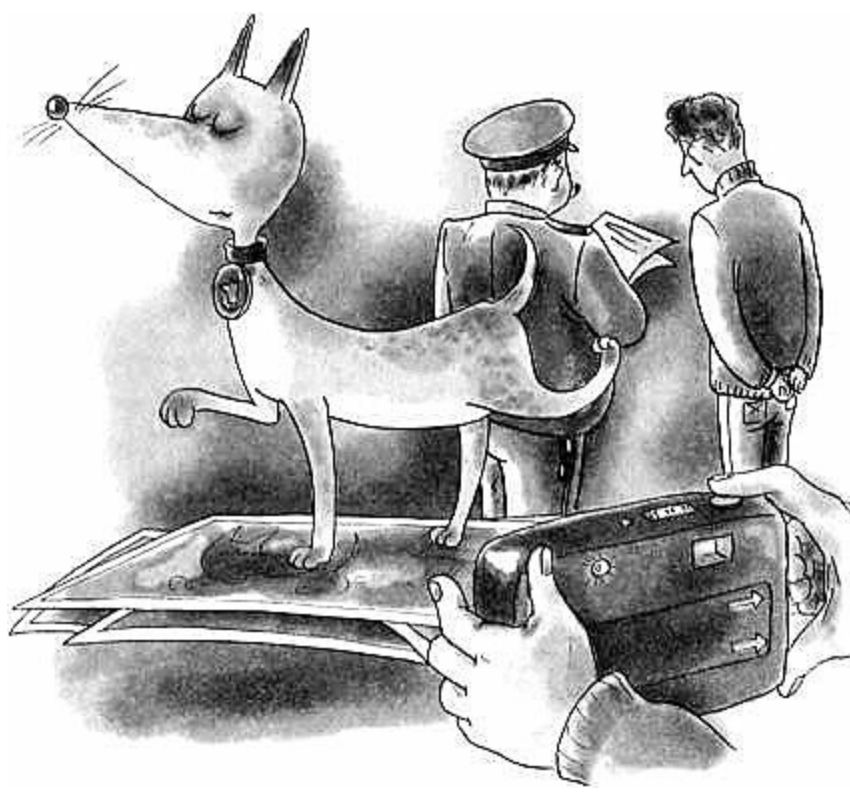
— Ви можете йти, — понуро сказав Майор.

Парубок узяв свої фотографії, повернувся спиною і зробив крок до дверей.

— Стійте! — раптом закричала Марійка. — Не поспішайте так, бо зараз вилетить пташечка!

І щойно вона це мовила, усі почули дзявкотіння і скавуління. Це дзявчав і скавулів футляр фотоапарата, що висів у парубка на грудях.

У два стрибки хлопець вискочив на вулицю — проте далеко втекти йому не пощастило. Міліція його наздогнала й упіймала. А коли відкрили футляр фотоапарата, усередині був маленький, завбільшки з рукавичку, песик. Він скавулів, і дзявчав, і намагався вкусити міліціонера, і так тривало аж доти, доки Марійка не витягла з портфеля свій маленький фотоапарат-мільницю і не сфотографувала Гарніра спереду і ззаду, справа і зліва, і ще десять разів. Тоді він нарешті заспокоївся.

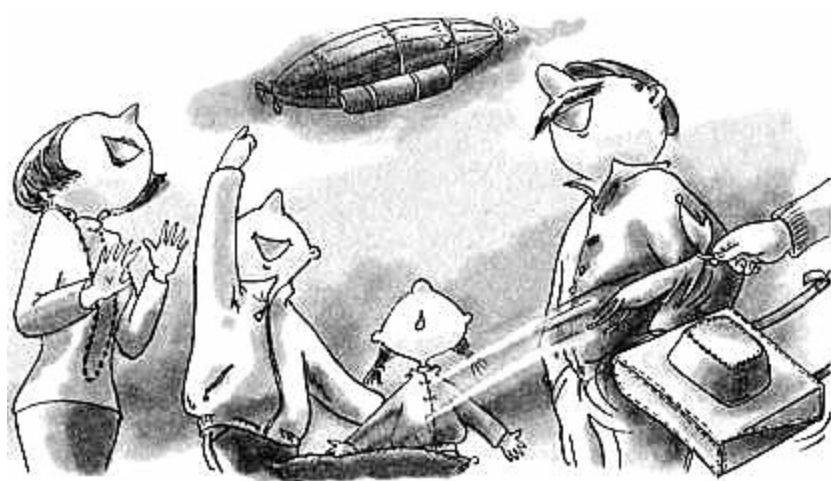
* * *

— Зізнайся, — сказав Майор Міліції, коли Марійка на кухні пригощала його чаєм. — Зізнайся — як тобі це вдалося?..

— Я з самого початку схибла, — зізналася Марійка. — Я думала, що Гарніра заманили смачними наїдками. Але він такий примхливий пес, і господар годує його смачними наїдками щодня... Крім того, залишалася загадка: чому ніхто не бачив, як Гарніра викрадають? Адже це було серед натовпу людей...

— І чому ж? Я не знаю й досі, — зізнався Майор.

— Дирижабль! — сказала Марійка. — Саме в неділю над містом запускали дирижабль. Викрадач дочекався, доки дирижабль підлетить поближче. Потім він сказав господареві Гарніра, що, мовляв, на ятці продається рідкісний корм. Коли господар пішов — викрадач витяг фотоапарат і заходився знімати Гарніра зі спалахом, і дурний пес зразу ж перейнявся до нього довірою — адже він любив фотографуватися понад усе на світі... Тепер викрадачеві тільки й залишалось, що крикнути щосили: “Дивіться, дирижабль!” Усі люди подивилися в небо — а викрадач схопив собачку і засунув його до футляра фотоапарата. Адже Гарнір малесенький, а фотоапарат великий!

— Так, але чому викрадач і далі носив Гарніра в футлярі?

— Ви забули, — засміялася Марійка. — Адже Гарнір боїться великих кімнат, котів, мух, телевізора, галасу, яскравого світла... Ото вже, певно, викрадач із ним намучився!

— А нащо йому було так терміново друкувати фотографії?

— Щоб Гарнір дав йому заснути... Ви ж пам'ятаєте — цей пес не міг вгамуватися, доки йому не покажуть його фото на ніч!

— Оце так пес, — сказав Майор Міліції і відсorbнув із кухлика.

— Схоже, у футлярі йому було зручно, — сказала Марійка. — Тепло і м'яко, і немає ані котів, ані мух...

— Так, але що було б, — сказав Майор Міліції, — що було б, якби він не задзвявкотів і не заскавулів, коли викрадач виходив із крамниці? Ми б упустили його!

— Пташка, — сказала Марійка.

— Що?

— Зараз вилетить пташка... Чарівні слова!

— Он як! — вигукнув Майор Міліції. — Як же я відразу не здогадався!

А Марійка нічого не відповіла. Лише таємничо усміхнулася.

Марійка і лісові грабіжники

Якось узимку Марійка ліпила снігову бабу. Падав сніг — і вчора, і позавчора, а морозу не було, тому баба вийшла пречудова — кругла, товста і висока, вища за Марійку і, певно, навіть вища за Марійчину маму. Щоб зробити бабі очі з крижинок, Марійка мусила підставляти під ноги санчата, та ще й ставати навшпиньки. А ніс у баби чудово вийшов із бурульки.

Марійка відійшла помилуватися своєю роботою, і тут до двору в'їхав міліцейський джип з блималкою на даху. Марійка одразу ж здогадалася, що це означає.

— Марійко! — загукав Майор Міліції, вистрибуючи на сніг. — Хутчіш! Скоєно жахливий злочин!

— Зараз уже вечір, — сказала Марійка сухо. — А завтра мені до школи.

— Яка школа! Адаже канікули!

Марійка лише зітхнула. Звичайно, Майор Міліції, заклопотаний важливими справами, і не помітив, що зимові канікули скінчилися вже тиждень тому.

— Що сталося? — запитала вона, обтрушуючи рукавички.

— Пограбування! — прошепотів Майор Міліції. — Пограбували поважну пані — завуча сусідньої школи. На неї напали грабіжники в лісі!

Марійка спохмурніла. З усього виходило, що справа серйозна. Треба їхати.

Потерпілій не сподобалося, що Майор Міліції покликав Марійку. Адже потерпіла довгий час працювала у школі і звикла, що всі діти ледачі й нетямущі. Марійка про всяк випадок вирішила поки що сидіти тихенько в куточку і мовчати.

— Прошу, скажіть, де скоєно злочин? — запитав Майор Міліції.

— У лісі, — сказала потерпіла. — О пів на восьму вечора, в суботу.

— А як ви опинилися о пів на восьму вечора в лісі? Ви, певно, каталися на лижах?

— Я йшла в гості, — мовила потерпіла.

Марійка подумала, що ця пані, мабуть, ішла в гості до лісника чи баби-яги. Але вголос Марійка нічого не промовила.

— А чому ви йшли в гості лісом? — спитав Майор Міліції, який, певно, також про щось таке подумав.

— Не знаю, — мовила пані. — Мене запросила в гості моя подруга, яка мешкає в новому будинку. Вона мені пояснила, як проїхати. Я зійшла з автобуса на тій зупинці, що була написана на моєму папірці, і спитала у перехожого, як пройти до нового будинку моєї подруги. Він показав мені дорогу. З'ясувалося, що дорога йде лісом. У лісі з-за ялинок вискочили два розбійники. У кожного на голові була панчоха. Вони відібрали в мене гаманець, золотий ланцюжок і коробку цукерок, яку я несла подрузі у подарунок. Це було жахливо!

Від спогадів потерпіла дуже засмутилася. Марійці стало їй шкода, і вона подумала, що неодмінно треба розшукати розбійників, відібрати у них цукерки і повернути тітоньці-завучці. У неї без цукерок життя не солодке.

— Що скажеш, Марійко? — спитав Майор Міліції.

* * *

Коли вони приїхали на місце злочину, було вже зовсім темно.

— Їдьмо оглянемо місце злочину, — скромно мовила Марійка.

— А де ж ліс? — спитав Майор Міліції.

Потерпіла роззирнулася, але ніякого лісу не побачила. Біля автобусної зупинки було пустирище — рівне місце, на якому навесні зводитимуть будинки. А поки довкола білів самий сніг, і ще довкола світилися вікна новобудов.

— Можливо, це не та зупинка? — спитав Майор.

Замість відповіді потерпіла витягла з кишені пальта папірець і показала його Майорові. На папірці було написано назву зупинки — цілком правильну.

— А де ж ліс? — здивувався Майор.

— Пам'ятаю як сьогодні! — сказала потерпіла. — Я йшла повз оцей стовп оцією стежкою, і стежка привела мене до лісу!

Майор Міліції насупився і з надією поглянув на Марійку.

— Зараз темно, — спокійно мовила Марійка. — Давайте оглянемо це місце завтра, як буде видно. Щоправда, мені доведеться для цього пропустити школу...

— Та ви що! — сказала потерпіла. — Діти мають сидіти в класі, а викривати злочини мусить міліція. Коли ти пропустиш бодай один урок, то мусиш принести довідку від лікаря!

— Неодмінно принесу, — серйозно сказала Марійка.

* * *

— Що скажеш, Марійко? — спитав Майор Міліції, коли потерпіла пішла додому.

— Якби вона не була завучем, — сказала Марійка задумливо, — я б сказала, що вона щось переплутала. Або сама не пам'ятає, як усе було. Або просто нас дурить...

— І я про це подумав! — з гіркотою зізнався Майор Міліції. — Але нащо шкільному завучеві нас обманювати? Тим паче, що її подруга таки живе неподалік, і в суботу чекала на гостей, і дуже засмутилася, коли дізналася, що до чаю не буде цукерок...

Цієї миті задзвонив телефон. Майор Міліції взяв слухавку, послухав доповідь чергового — і зблід.

— Марійко! Виявляється, в суботу трапилось іще одне пограбування! І теж у лісі!

— А це вже цікаво, — сказала Марійка і застромила пальця до носа. Але вчасно отямилася і полізла до кишені по носовичок.

За кілька хвилин перед ними сидів наступний потерпілий. Це був хлопчик, але вже великий, десятикласник. Під носом у нього навіть були маленькі вуса.

— Я дуже люблю пташок, — розповідав він. — У суботу я їздив містом і скрізь розвішував годівниці. О п'ятій, коли вже стемніло, я побачив ліс і подумав, що в лісі взимку пташкам найтяжче. І пішов із ліхтариком до лісу, щоб порозвішувати годівниці на ялинках. Враз із-за сосен вискочили розбійники...

— Хвильку, — сказала Марійка. — З-за сосен чи з-за ялинок?

— Там були і сосни, і ялинки, — сказав хлопчик, здивовано дивлячись на Марійку. Певно, спершу він подумав, що вона — дочка Майора Міліції, і татові нема з ким її залишити. І тому він водить її з собою на роботу — допитувати свідків і потерпілих.

— Далі, — наказав Майор.

— Отож, із-за дерев вискочили два розбійники, і на головах у них були прозорі панчохи, щоб їхні обличчя не можна було впізнати. Вони відібрали у мене всі гроші, які я тільки мав, і проїзний на автобус, і всі годівниці, і два кілограми проса для пташок...

— Чому ж ти зразу не звернувся до міліції? — суворо спитав Майор.

Хлопчик почервонів.

— Я так злякався розбійників, що побіг додому, заховався у ванній і просидів так два дні. А мамі казав, що друкую фотографії.

— Це велика помилка, — сказав Майор. — Якби ти повідомив нам одразу — можна було б спіймати розбійників по свіжих слідах!

— Їдьмо, — сказала Марійка. — Їдьмо скоріше на місце злочину! Щось підказує мені, що ми там уже були...

Хлопчик роззирався-роззирався, але лісу не бачив. Сам лише сніг та вогники новобудов удалині.

— Як же це, — бурмотів він. — Я ж пам'ятаю цю автобусну зупинку...

— Певно, це був зачарований ліс, — сказала Марійка і позіхнула. — Ліс-невидимка... Майоре, відвезіть мене, будь ласка, додому, я мушу виспатися. І, до речі, ви пам'ятаєте, що на завтра мені потрібна довідка від лікаря, щоб пропустити уроки?

Назавтра зранку сяяло сонце. Міліцейський лікар виписав Марійці довідку, що вона не може відвідувати школу, бо має викрити злочини.

Усеньке пустирище було всипано глибоким снігом. Звичайно ж, міліцейські собаки, яких Майор Міліції про всяк випадок запросив на місце злочину, нічого не могли знайти. Вони провалювалися по самісінькі животи чи по горло, а часом пірнали у сніг і проривали там тунелі, як великі снігові кроти. Але жодного сліду взяти не могли.

— Собак забрати і висушити, — наказав Майор Міліції. — Ніякого лісу тут нема і ніколи не було. Наші потерпілі щось наплутали.

— Обоє зразу? — спитала Марійка.

— Не знаю, — похмуро сказав Майор Міліції і налив Марійці чаю з термоса. — Зранку мені зателефонував міліцейський керівник. А я не знаю, що сказати. Як ми можемо упіймати лісових грабіжників, коли ми навіть лісу не можемо знайти?

У цей час закінчилися уроки у наймолодших класів. Першокласники і другокласники, кинувши портфелі, побігли на пустирище ліпити снігових баб, будувати фортеці і грати в сніжки.

— Я, мабуть, трохи з ними пограю, — мовила Марійка задумливо.

Водій міліцейської машини лише пирхнув презирливо. А Майор Міліції зітхнув і погодився.

Марійка цілісіньку годину будувала з дітьми фортецю, а потім вони почали битися сніжками і за десять хвилин усю фортецю розвалили. Майор Міліції стояв біля міліцейської машини, мерзнув і знервовано плескав рукавицею об рукавицю. А молодий водій, дивлячись на Марійку, гмукав, пирхав і заковчував очі.

Нарешті Марійка повернулася. Щоки її були буряково-червоними, очі горіли.

— Ось, — сказала вона і показала свою мокру рукавичку. У рукавичці було сховано автобусний квиток і два просяних зеренця. — До лабораторії, — твердо мовила Марійка. — Хоча я і без усякої лабораторії бачу, що квиток на автобус придбано в суботу... їдьмо!

Машина вже рушила з місця, коли Марійка раптом закричала:

— Зачекайте! Стійте!

Вона вистрибнула з машини і підбігла до снігової баби, яку виліпили скраю пустирища якісь двоє хлопчаків. У баби з рота стирчала цигарка — ніби баба палила.

— Не підіймайте з землі усіляку гидоту, — сказала Марійка хлопчакам.

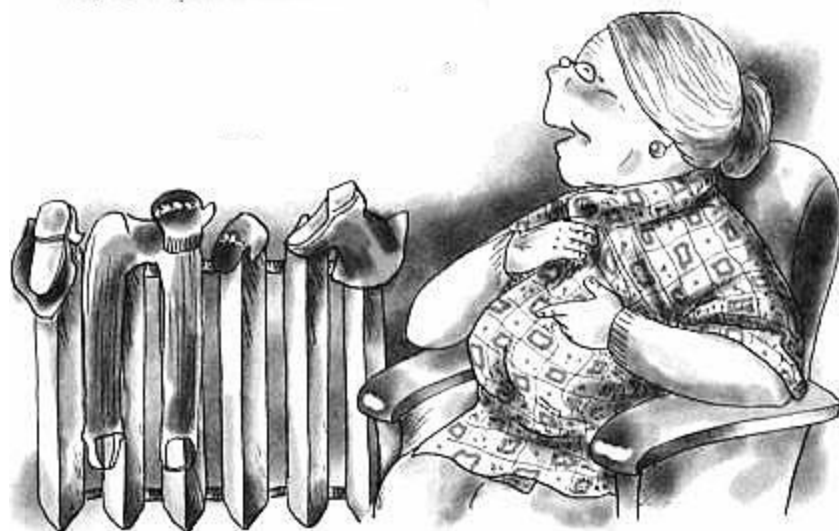
Відтак витягла з кишені пінцет та поліетиленовий пакетик, обережно витягла недопалок у баби з рота і добре все спакувала. Хлопчаки так здивувалися, що навіть не стали обурюватись.

— До Маріванівни, — сказала Марійка водієві і заходилася хутко дихати на свої червоні, замерзлі руки.

* * *

Маріванівна одразу ж напоїла Марійку чаєм з калиною і нагодувала гарячим супом. Марійчині рукавички, чоботи і вовняні рейтузи сохли на батареї, а Маріванівна сиділа в кріслі і розмірковувала.

— Я розумію, до чого ти ведеш, — сказала вона нарешті. — Деяким дуже розумним і здібним дітям чомусь подобається бути поганими. Їм здається, що бути хорошими — дурниця.

— Скажіть, будь ласка, — попросила Марійка, — чи не пам'ятаєте ви, хто із ваших дитсадівців робив найбільше капостей?

— Звичайно, Кость Зайцев, — сказала Маріванівна. — Капоснішим за нього був лиш його брат Вітько, на рік молодший... Ці брати весь час вигадували якісь вибрики. Якось вони написали, що новорічної ялинки не буде, а замість цього усім робитимуть щеплення. Діти в підготовчій групі повірили їм і страшенно засмутилися. Одна дівчинка навіть захворіла з горя... А коли я почала соромити братів за поганий жарт, вони сказали, що це не жарт, а експеримент. І що буцімто він доводить, як погано і шкідливо вчитися. І що діти, які повірили оголошенню, винні самі: нащо їм було так рано вчитися читати?

— А що на це казала їхня мама? — спитала Марійка.

— Їхня мама мучилася і страждала. Вона хотіла, аби Кость був лікарем. Але той на зло їй сказав, що буде клоуном. Або кіноактором. Або, у крайньому разі, продаватиме відеокасети у ятці.

— Відеокасети... — пробурмотіла Марійка.

— Так, — похитала головою Маріванівна. — Він любив кінокомедії та бандитські фільми.

А особливо обожнював гратися в розбійників.

— Так, але в який спосіб? — знову промурмотіла Марійка собі під ніс.

— Ти щось сказала? — здивувалася Маріванівна.

— Ой, вибачте, це я собі... А ким хотів стати Вітько?

— Водієм сміттєвоза, — сказала Маріванівна.

— Ой! — Марійка схопилася за голову.

— Що з тобою? — злякалася Маріванівна.

— Маріванівно! Скоріше покажіть мені їхні фотографії! — почала благати Марійка. — Це дуже важливо!

Того ж дня до управління міського звалища прибула міліція на чолі з Майором. Майор поставив керівнику звалища дивне запитання: хто з водіїв сміттевозів, які виїжджали в суботу, привіз сміття найпізніше?

На щастя, керівник звалища був уважною людиною і завжди знав, коли яка машина приїхала.

— У суботу, — сказав він, — найпізніше повернувся водій Віктор Зайцев. А коли я спитав його, чому він затримався, він сказав мені, що громадяни дуже багато викидають новорічних ялинок. Тобто колишніх новорічних ялинок. І на підтвердження своїх слів показав мені свою машину. Вона була просто напхана ялинками! Та ще й якими величезними, певно, їх викидали з великих хат, шкіл і святкових залів...

— А сосни там були? — спитала Марійка.

— Були і сосни, — сказав керівник звалища. — Але, якщо хочете, я вам покличу цього Зайцева, ви з ним поговорите. Хоча, мушу вам сказати, не розумію, чому ним цікавиться міліція. Він дуже цінний працівник. Дуже старанний.

За хвилину до кімнати увійшов чоловік, і Марійка відразу ж його впізнала. Вона вже бачила його на фотографіях Маріванівни — щоправда, там він був іще маленьким.

— Запропонуйте йому запалити, — сказала Марійка на вухо Майорові.

— Чи не хочете запалити? — спитав Майор.

— Я не палю, — сказав водій Зайцев. — І вам не раджу. Це небезпечно для здоров'я.

Майор Міліції скося глянув на Марійку.

— А чому ж тоді ваш брат палить? — спитала Марійка.

— Бо він із дитинства вредний, — сказав Зайцев і раптом насторожився. — А як ви знаєте, що я маю брата і що він палить?

Тієї миті в кишені Майора Міліції задзвонив службовий телефон. Майор послухав доповідь, а потім сказав, пильно дивлячись на водія Зайцева:

— Щойно в квартирі вашого брата зроблено обшук. Наші співробітники знайшли золотий ланцюжок, що належав завучеві зі школи, недоїдену коробку цукерок, що її вона хотіла подарувати подрузі, і десять годівниць для синичок!

— Я ж наказував йому викинути годівниці! — загорлав водій Зайцев.

Він навіть не намагався заперечувати. Надто вагомими були докази його вини.

— Але як ти здогадалася? — спитав вражений Майор Марійку.

— Ви б також здогадалися, коли б пішли зі мною грати в сніжки, — скромно мовила Марійка. — Рухатися на свіжому повітрі дуже корисно для мізків... А крім того, там у снігу було повнісінько ялинкових та соснових голок. Здавалося, звідки їм узятися?.. Коли в одному сніжкові виявився автобусний квиток, я насторожилася. А коли побачила в снігу пшоно — зрозуміла, що наші потерпілі не брешуть! Їх таки пограбували на цьому пустирищі, тільки їм здалося, що довкола ліс! Я порозмовляла з дітьми, і вони мені сказали, що з їхньої шкільної зали два дні тому винесли велику сосну, яка ще не збиралася обсипатися. Я подумала — а що коли хтось назбирав багато ось таких викинутих сосон та ялинок, а потім повстромлював їх у сніг, щоб зручніше було грабувати? Адже пограбувати людину посеред відкритого пустирища не кожен наважиться. А в лісі — будь ласка. Недарма розбійники завжди мешкали в лісі.

— Дивовижно! — сплеснув у долоні Майор.

— Ну і, звичайно, мені, як завжди, допомогла Маріванівна, — сказала Марійка. — Вона розповіла мені про братів Зайцевих... Це ж треба додуматися — влаштувати ліс на один вечір, а потім зібрати всі сосни та ялинки до сміттєвоза та вивезти їх на звалище!

— Ось що мене турбує, Марійко, — сказав Майор Міліції. — А що коли б ці брати-розбійники встигли сховати поцупленого ланцюжка, з'їсти цукерки та викинути годівниці? І якби вони не зізналися — як би ми довели, що вони грабіжники?

— Тоді нам було б важко, — серйозно мовила Марійка. — Але ось у чому річ: вони вважали себе такими розумними, що і подумати не могли, що хтось розгадає їхній підступний задум! Саме тому вони так здивувалися, коли ми їх затримали. Через те, мабуть, і награбоване зберігали на видноті.

— Марійко! Я в захваті від тебе! — вигукнув Майор Міліції. — Коли хочеш, наш міліцейський лікар щодня даватиме тобі довідку, щоб ти не ходила до школи!

— Не треба, — суворо відповіла Марійка.

Потім подумала і вже лагідніше додала:

— Хіба що зрідка. В особливих випадках.

Марійка і небезпечний викрадач

Якось Маріванівна захворіла. І її навіть поклали до лікарні. Марійка прийшла її провідати з квітами та пакунком лимонів, щоб Маріванівна швидше одужувала.

— Як справи, Марійко? — спитала Маріванівна, коли вони разом пили чай з термоса. — Що в школі? І чи не забагато останнім часом злочинців?

— У школі все гаразд, — сказала Марійка. — У цій чверті в мене навіть з фізкультури дванадцятка, бо не було бігу, сама гімнастика. Злочинів останнім часом поменшало. А тим, що є, дає раду Майор Міліції. І це дуже добре, бо, коли ви хворієте, мені немає до кого звертатися по допомогу. Навіть не знаю, що б я робила, якби сьогодні скоїли по-справжньому жахливий злочин!

Вони ще трохи порозмовляли, і Марійка пішла додому. Вже коли підходила до дому, вона побачила, що біля її під'їзду стоїть міліцейська машина, а неподалік нервово походить Майор Міліції.

У Марійки всередині все так і обірвалося: скоєно жахливий злочин!

— Марійко! — вигукнув Майор, щойно її побачив. — Який я радий, що ти нарешті повернулася! Скоєно найжахливіший злочин, який тільки можна уявити!

— Пограбовано зоопарк? — із жахом спитала Марійка.

— Гірше! Викрадено Оленку Іванченко з третього «Б» класу!

Марійка трохи заспокоїлася. От якби пограбували зоопарк — вона просто не знала б, що робити.

— Негайно розкажіть мені всі подробиці, — сказала Марійка, сідаючи до міліцейської машини. — Хто її викрав?

— Невідомо.

— Коли її викрадено?

— Сьогодні вдень. Вона не повернулася зі школи додому.

— А може, вона просто сидить у гостях у подружки?

— Її батьки так і думали, — зітхнув Майор Міліції. — Але годину тому вони отримали ось це...

І він витяг із кишені папірця. На папірці було написано:

Коли ви не покладете валізу грошей в дупло
старого дерева біля каруселі в парку,
ви ніколи більше не побачите вашої дочки
Оленки Іванченко.

Викрадач

— Отже, її все ж таки викрадено, — сказала Марійка.

— Так! — Майор Міліції схопився за голову. — Що нам робити?

— Їдьмо до Оленчиних батьків, — рішуче мовила Марійка.

* * *

Батьки Оленки Іванченко підбирали валізу для грошей. Вони не вірили, що міліція знайде викрадача. Вони вирішили про всяк випадок від нього відкупитися.

— Ця валіза завелика, — казав Оленчин батько, піднімаючи з підлоги величезну руду валізу. — Ми не маємо стільки грошей. Окрім того, вона не влізе в дупло.

— А ця замаленька, — заперечувала мама, показуючи на червону валізку на колесах. — Викрадач може образитися, що грошей замало.

— Ми можемо взяти середню валізу, — казав батько. — Ось тільки жовту чи синю?

— Синя зовсім новенька, — заперечувала мама. — Певно, викрадач нам її не поверне. Краще жовту.

— Скажіть, будь ласка, — прошепотіла Марійка на вухо Майорові, — а чи не можна так зробити, щоб у валізі були не гроші, а старі газети? І щоб біля того дупла в парку задалегідь сиділа міліція і чекала, поки викрадач прийде по валізу?

Майор зітхнув:

— Можна, звичайно, і так... Але багатьом викрадачам це не подобається. Злодій може тоді розлютитися і скривдити Оленку Іванченко, а нам же її шкода...

— Зрозуміло, — мовила Марійка і звернулася до Оленчиних батьків: — Чи не могли б ви відповісти міліції на кілька запитань?

— Гарзд, тільки скоріше, — сказав батько. — Ми маємо справу куди важливішу.

— Якою дорогою зазвичай іде зі школи ваша дочка?

— Як усі діти, — відповіла мама. — Перехрестям, провулком і дорогою праворуч.

— Дякую, — сказала Марійка. — А з ким із однокласниць вона найбільше товаришує?

— З Юлею Гнатовою, — відповів батько. — Не розумію, нащо вам це здалося?

— Останнє запитання, — сказала Марійка. — Що ваша дочка любить робити над усе? Читати, гуляти, гратися ляльками?

— Дивитися телевізор, — сказали батьки в один голос. — Вона завжди дивиться мультки і більше нічого в житті не хоче.

— Дякую, — сказала Марійка. — Ми знайдемо вашу дочку, не хвилюйтеся.

Оленчині батьки презирнулися. Звичайно, вони не повірили Марійці. Вони взагалі не розуміли, нащо ця дівчинка крутиться під ногами і щось питає, замість бігти додому і цілісінькими днями сидіти перед телевізором.

— Куди ми зараз їдемо? — спитав Майор Міліції, коли двері Оленчиної квартири зачинилися.

— До Юлі Гнатової, звичайно, — спокійно сказала Марійка.

* * *

Юля Гнатова дуже пишалася тим, що може допомогти міліції. Вона намалювала на папірці схему — яким шляхом Оленка зазвичай поверталася зі школи.

— Ми вийшли зі школи разом, — розповідала вона. — Але в мене було ще малювання, а Оленка йшла просто додому. На гуртку ми малювали натюрморт, я хотіла намалювати яблуко. Але моє яблуко було вже надкушене, його не можна було малювати, і мені довелося малювати вазу...

— Дякую, — сказала Марійка, уважно розглядаючи схему. — Чи не могли б ви намалювати коло у тому місці, де ви розійшлися?

— Ось тут, — і Юля намалювала коло. — Бачите, геть рівнесеньке коло. Нас так на малюванні вчать.

Спершу малюють квадратик, а потім його кути заокруглюють.

— Дякую, — знову сказала Марійка. — А скільки у вас було уроків?

— Чотири. Математика, мова, читання і природознавство. На математиці ми розв'язували задачу про пішохода і велосипедиста. І в мого сусіда по парті Сашка вийшло, що пішохід іде швидше, ніж їде велосипедист. А коли я сказала, що так не буває, він став обзиватися, і тоді вчителька...

— Дякую, — втретє сказала Марійка. — А про що ви розмовляли, коли прощалися?

— Про мультики, — зразу згадала Юля. — Оленка хотіла касету з фільмом «Чудовий Мурчик-три». А батьки їй не купували. А вона лише про нього і мріяла. А батьки сказали, що придбають їй касету, якщо вона отримає три дванадцятки поспіль. А у неї ніяк не виходить, щоб було аж три дванадцятки поспіль. Вона отримала «дванадцять» з праці, «дванадцять» зі співів і зразу ж «чотири» з математики. А батьки кажуть...

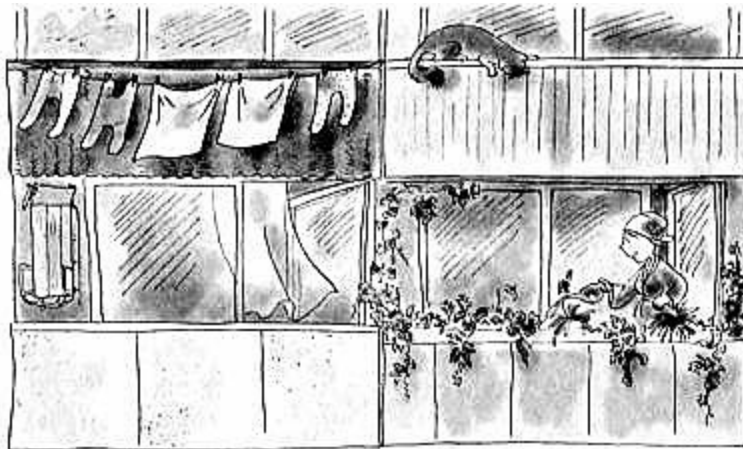
— Дуже дякую, — ввічливо перервала її Марійка. — Ви дуже допомогли слідству. До побачення.

Марійка тричі пройшла перехрестям, провулком і дорогою праворуч. Майор Міліції ні про що її не питав. Розумів — Марійка мусить подумати.

— Якби лише Маріванівна була здоровою, — бурмотіла Марійка. — Усе було б набагато простіше...

Але Маріванівна лежала в лікарні, і не можна було її хвилювати злочинами.

Марійка зупинилася біля одного великого будинку — він стояв одразу ж за провулком. Підвела голову і довго роздивлялася балкони. На одному висіли санчата. На другому сидів кіт.

На третьому сохли повзунки і пелюшки. На четвертому якась жінка поливала квіти у вазонах.

— Нам доведеться просити допомоги у громадян, — сказала Марійка. — Я зараз піду до квартири номер п'ятнадцять. А ви зачекайте мене тут.

І вона піднялася на третій поверх.

— Хто там? — спитав голос із-за дверей квартири номер п'ятнадцять.

— Не лякайтеся, це міліція, — сказала Марійка.

— Дівчинко, ти жартуєш чи бешкетуєш? — спитали з-за дверей.

— Я не жартую і не бешкетую, я викриваю злочин і хочу спитати у вас дещо... Скажіть, ви з вашою маленькою дочкою гуляли у дворі сьогодні о пів на першу?

— Так, — здивовано сказав голос. — А звідки ти знаєш, що я маю маленьку дочку?

— У вас на балконі висять дівчачі повзунки...

А ви не бачили, чи не проходила повз вас дівчинка зі школи, третьокласниця Оленка Іванченко?

— Я її знаю, — сказав голос за дверима. — Вона не проходила. Ми з дочкою гуляли з одинадцятої ранку до другої дня, бачили всіх школярів, які йшли додому, але Оленки Іванченко серед них не було.

— Ви впевнені? — спитала Марійка.

— Цілком упевнена, — сказала жінка і нарешті відчинила двері. — Дівчинко, а ти насправді викриваєш злочин? Може, ти сама Марійка Михайлова?

— Вибачте, — сказала Марійка. — Але я не маю часу на балачки.

І пішла сходами донизу.

* * *

— Її викрали в провулку, — сказала Марійка Майорові Міліції. — Вона ввійшла до провулка — це бачила Юля Гнатова. Але вона не вийшла з провулка — її не бачила молода мама, яка прогулювалася поруч. Отже, тут.

У провулку було мало перехожих. І туди не виходило жодне вікно — там були самі стіни двох будинків з обох боків. А ще там був залізний паркан і ліхтарний стовп. І все.

Марійка витягла збільшувальне скло, стала навкарачки і заходилася роздивлятися асфальт. Але з того часу, як тут викрали Оленку, не залишилося жодних слідів — вітер здув, машини заїздили, перехожі затоптали.

Марійка підвелася і підійшла до стовпа. Він був обклеєний оголошеннями, як риба лускою. Марійка довго роздивлялася кожне з них. “Продається ванна”. “Здається квартира”.

“В’яжу шалики, недорого”. “Вставляю зуби”. “Віддам крокодила у добрі руки (не кусається)”
“Шию сукні”. “Потрібна коза”. “Навчаю англійської мови.

— Дуже добре, — сказала Марійка і стала обривати паперові смужки одна за одною. Майор Міліції не розумів, нащо їй шалики, англійська чи крокодил. Але промовчав, бо знав: Марійка ніколи нічого не робить даремно.

— Праця була на четвертому уроці, — мурмотіла Марійка. — У третьому “В” — на п’ятому... їдьмо швидше до нашої школи, маю дещо перевірити!

* * *

У школі вже майже нікого не було. Всі вчителі порозходилися. Але чергова прибиральниця, побачивши Майора Міліції, зараз же перестала сваритися і видала Марійці ключі від класів.

Марійка полізла до шафи і витягла цілий стос робіт із праці. Тут були паперові аплікації — квіти, машини, дерева й іграшки. Марійка розглядала кожен малюнок крізь лупу, щось мурмотіла і позначала в блокноті. Нарешті вона витягла з учительського столу три баночки з клеєм: ПВА, канцелярським і твердим, як олівець. І по черзі намастила ними чистий аркуш.

— Що ти робиш? — не витримав Майор Міліції.

— Шукаю свідків, — спокійно відповіла Марійка.

Коли клей на чистому аркуші підсох, Марійка ще раз роздивилася його крізь лупу. Потім полізла до кишені і витягла паперові смужечки з телефонами, які вона відірвала від стовпа.

— Дзвонимо ось за цим, — вона відклала телефон з написом “Ванна”. — І за цим... — І вона витягла з купи інших телефонів папірець з написом “Крокодил (не кусається)”.

Майор витяг із кишені телефон. Марійка набрала перший номер.

— Алло? Це ви сьогодні розклеювали на стовпах оголошення про продаж ванни?

— Люба дівчинко! — загорлала в слухавці. — Коли ви придбаєте цю ванну — вам не потрібні будуть ні річка, ні море! Це просто диво, а не ванна!

— Скажіть мені, будь ласка, — ввічливо проказала Марійка, — коли ви наклеювали оголошення на стовпі в провулку сьогодні вдень о пів на першу, ви там нікого не бачили?

— Нікого. Провулок був порожній... А звідки ви знаєте, що я саме сьогодні о пів на першу клеїв оголошення в провулку?

— Вибачте, — сказала Марійка. — Я зараз не маю часу. До побачення.

І від’єдналася.

Коли вона набрала наступний номер, їй відповів сумний чоловічий голос.

— Саме так, — сказав голос. — Я розклеював оголошення сьогодні вдень... У мене горе. Моя крокодильша привела крокодиленят, а їх ніхто не хоче брати. А жінка каже, що вижене мене з крокодилами на вулицю, якщо я їх кудись не прилаштую. Дівчинко, чи батьки дозволять вам тримати крокодиленятко?

— Не знаю, — чесно відповіла Марійка. — Скажіть лише: ви когось бачили в провулку, коли розклеювали оголошення?

— Нікого, — сказав чоловік. — Хоча ні... Зачекайте. Я бачив машину. До неї сідала якась дівчинка зі шкільним портфелем.

— Є! — вигукнула Марійка.

— Що? — здивувався чоловік.

— А чому вона сідала до машини, ви не помітили?

— Помітив цілком випадково. В машині був телевізор. І той дядечко, який сидів за кермом, сказав, що у нього є мультик... Здається, «Чудовий Мурчик».

— Це дуже важливо, — швидко мовила Марійка. — Який номер мала машина, ви, звичайно, не пам'ятаєте?

— Пам'ятаю, — сказав чоловік. — Цілком випадково. Я математик і тому завжди запам'ятовую всі номери.

І він назвав номер машини.

— Дякую! — гукнула Марійка в слухавку. — Ви допомогли викрити жахливий злочин!

І повернулася до Майора Міліції:

— Терміново їдьмо!

* * *

— Але чому так трапляється? — журився Майор Міліції, їдучи на завдання. — Одна дівчинка спокійно викриває злочини, а інша дівчинка того ж віку спокійно сідає до машини незнайомого дядечка, щоб подивитися мультик! Ви лишень подумайте!

Марійка мовчала, бо сама не знала, чому так трапляється.

У міліції, у спеціальному комп'ютері, було записано усіх господарів усіх машин. За номером машини було дуже легко дізнатися, де мешкає господар. Тому вже за півгодини загін міліції на чолі з Майором подзвонив у двері квартири, де мешкав викрадач.

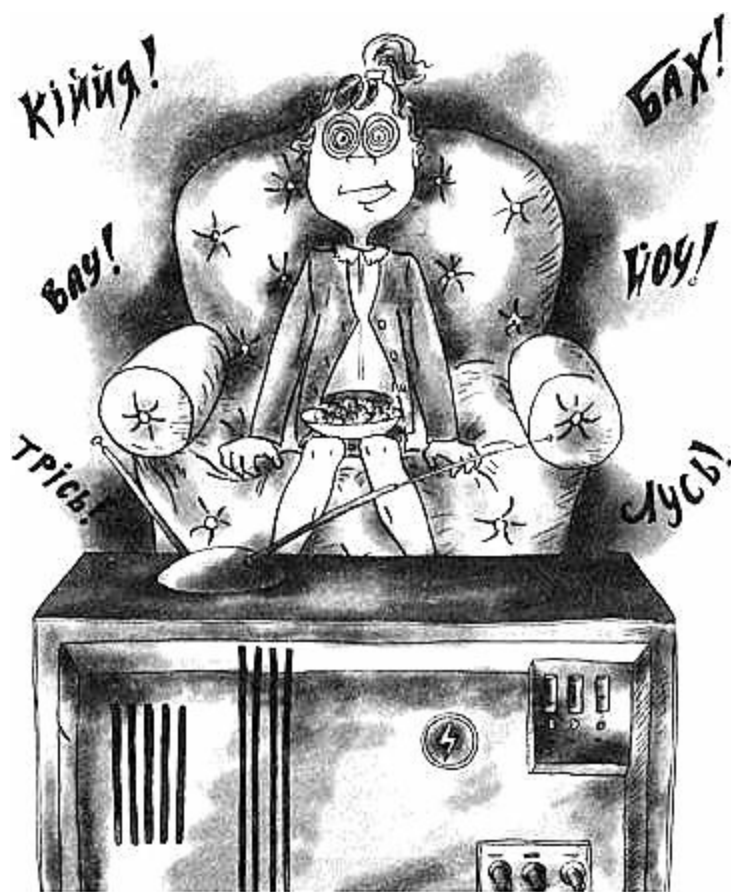
— Хто там? — спитав викрадач і подивився крізь вічко. Там стояла Марійка Михайлова, і в руках у неї був портфель.

— Кого тобі, дівчинко? — спитав викрадач суворо.

— Я принесла домашнє завдання для Оленки Іванченко, — сказала Марійка. — Бо, коли вона не ходить до школи, вона може відстати від програми. Нехай робить уроки.

— Не стане вона робити твоїх уроків! — сказав викрадач презирливо. — Вона зайнята. Вона дивиться телевізор... Ой!

Він зрозумів, що обмовився, але було пізно. Міліція увірвалася до квартири, зв'язала викрадача і відчинила двері до кімнати, де він тримав Оленку Іванченко.

Оленка сиділа перед телевізором. На колінах вона тримала тарілку з солодкими горішками.

— Не заважайте! — закричала вона на міліціонерів. — У найцікавішому місці! Ідіть геть і зачиніть двері!

Марійка навіть подумала на хвильку, а чи варто було її звільняти.

* * *

— Звичайно, варто було, — сказала Марійчина мама, почувши усю цю історію. — Вона просто ще дурненька. А коли виросте і піде до четвертого класу — порозумнішає.

— А як же ти все-таки здогадалася про оголошення? — запитав батько.

— Я люблю робити аплікації на праці, — зізналася Марійка. — І так багато мучилася з клеєм, що можу точно сказати, коли приклеєно папірця — минулого тижня чи дві години тому. Щоправда, на вулиці повітря вологіше, а ще вітер... Та все ж я змогла за цими оголошеннями знайти свідка. І мені пощастило, що він запам'ятав номер машини... Дорогі мамо і тату, я маю до вас невеличке прохання.

— Яке? — здивувалися батьки.

— Чи дозволите ви мені тримати крокодила? — спитала Марійка і почервоніла.

